

MAGYAR NÉPLAP

FÜGGETLENSÉGI NEGYVENNYOLCZAS POLITIKAI KATHOLIKUS HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Előfizetési ára:

Egész évre 6 korona; félévre 3 korona.

Amerikába egész évre 9 korona.

Szerkeszti

BUDAY ALADAR

Kiadja a „PÁZMÁNEUM”
nyomda és irodalmi vállalat.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VIII., Köztemető-ut 8. sz.

A hó első számához rendes melléklet:
»Páduai Szent Antal Lapja.«

Az igazságügy.

Budapest, május 28.

Kiállhatatlan valami, ha emberek folyton a régi jó idöket sirják vissza, mondván, hogy akkor minden máskép, sőt minden jobban is volt. Méltán feleli rá a bölcs és nyugodt lélek ilyenkor, hogy hát tessék venni a régi mintát és újra úgy alakítani a viszonyokat, mint voltak rég. De ha a magyar igazságszolgáltatás ügyét nézzük, akkor ennek a visszasírásnak bőven van jogosultsága. Mert a régi jó táblabíró világban, mikor kevesebb volt a törvénykönyv és kevesebb a bírói szervezet is, akkor tágabb tere volt a bölcs bíró belátásának és a tiszta, józan magyar ész érvényesülhetett. akkor bizony több volt és könnyebb volt Magyarországon — az igazság!

Ha ma azt a bebizonyításra nem szoruló és senki által kétségbe se vont igazságot, hogy »kétszer két fillér az négy fillér« bírói ítélettel akarnók megállapítani, akkor ehhez legalább is három bírói fórum, legkevesebb három esztendő és bizony sok ezer fillér kellene.

Miért ez? ha nem csak azért, mert a törvényeinket, mik bírásokra vonatkoznak, fiskálisok csinálják és úgy csinálják, hogy belöle minél több fiskális megélhessen. Az ítéletük ugyan törvényszerű de nem mindig igazságos. Arra a legkevesebb gond jut, hogy a perek mellett a becsületes pörös felek is meg tudjanak élni. Maholnap különben is a bíróságokhoz nem a becsületes és nem a károsult ember fog fordulni igazságért, hanem a

csaló, hogy bujkálni segítsék a paragrafusok közt és időt szerezzenek neki a kötelezettségei halasztásához.

Hogy az igazságügyet egyhamar magyaros szellemben és (ami még fontosabb!) igazságos érzéssel megreformálják, arról szó se lehet. Épp az igazságügyben nem is szabad hevenyészett, kapkodott reformokkal kísérletezni. De a mit nem volna szabad egy percig sem halasztani, az volna a kis emberek megélhetésének biztosítása. Nem csak a családfőét, hanem az egész családot, mert a hazára nem kisebb érték a gyerek se, mint a felnőtt

férfi. Külföldön mindenütt okosan úgy kodifikálták a hitelviszony és a lefoglaltatlanság kérdését, hogy különböző mértékkel mérték a nőtlen, a feleséges és a családos embernek. Mert valóságban több kell öt szájba, mint kettőbe vagy pláne egybe. Valamint helyesen szétválasztották a szempontot a szerint is, hogy merre a tájon és hol lakik a kis ember, mert tagadhatatlan, hogy az ország némely része olcsóbb, a több része drágább, a város mindig drágább, mint a falu.

Mert mi a fő elv? Ugyebár, csak az, hogy az, hogy az embernek, ha még annyira el van is adósodva,

Füstbe ment terv.

Egész uton — hazafelé —
Azon gondolkodám:
Miként fogom szólítani
Rég nem látott anyám?

Mit mondok majd először is
Kedvest, szépet neki?
Midőn, mely bölcsöm ringatá,
A kart terjeszti ki.

S jutott eszembe számtalan
Szehbnél-szebb gondolat.
Mig állni látszott az idő,
Bár a szekér szaladt.

S a kis szobába toppanék,
Röpült felém anyám,
S én esüggtem ajkán szótlanul
Mint a gyümölcs a fán.

Petőfi Sándor.

biztosítani kell megélhetését. Az utolsó falatjától, az utolsó odujától, az utolsó párnájától nem szabad megfosztani senkit csak azért, hogy a hitelezőt (legtöbb esetben az adóhátralékot) kielégítsék. Az országnak érdeke, hogy mindenki, aki él, bizonyos fokával a jókedélynek éljen és dolgozzék.

Azt mondják, hogy a hitelező is csak olyan édes fia a hazának, mint az adós. Hát tegyük, ha igaz ez. Bárha legtöbbször bizony nem az édes véreinkből kerül ki a hitelező. Akkor is, vagy ekkor is szemügyre nem jön a hitelező, mindig csak az adós. Visszaható ereje a törvénynek nem lesz. Az eddig szerzett jogot nem csorbíthatja az új törvény. De a jövőben gátat fog vetni a kis emberek könnyelmű adósságainak, mert mihelyt korlátot állítok a foglalás ellen, már korlátot állítottam az adósság elé is és mindenki csak annyit fog hitelezni a kis embernek, mennyit vagyonának az a része ér meg, melyet lefoglalni szabad. Anglia, Amerika régtől kimondotta ilyenformán az otthon védelmét és ott senki sem panaszkodik a törvényre, inkább áldják folyton.

Az adósság csinálás sohase volt, ezentul se lesz gyöngyélet. És a józan ész nem is diktálja. Az inkább azt tanítja, hogy a meglevő erőket kell kihasználni, azzal kell élni, ami már kezünkben van, nem pedig azzal, ami majd lesz.

Éppen napjainkban kínálkozik erre tapasztalat: Hazajönnek a tótok Amerikából és nem üres a zsebük, bárha sok éppen nincs abban. Földet vesznek. Felverik a silány zabföld árát, mert hisz pénzük van. Az eladó is lelketlen ahhoz eléggé, hogy magasra tartsa most, mit azelőtt majdnem ingyen adott oda, csak ne ő fizesse az adót érte. Hát mit csinál a jó tótockska? Megadja a drága árt, sőt még többet is, csak hogy más ne kaparintsa el orra elől a földcsékét. És elfizeti földvásárban mind a koronáit, annyija sem marad, mennyivel aztán állatot és szerszámot vehetne. De mert

tehermentes földnek gazdája, van hitele, kaphat a jószívű nemzetiségi bankból pénzt. És itt a bökkenő. Abban a pillanatban a tót már nem saját gazdája, hanem zsellérje a banknak (nem akarok most a pánszláv célzatokra is kiterjeszkedni, csak gazdasági szempontból szólok a dolgról) mert nemcsak kamatot fizet a kölcsönre, hanem amortizál is, meg másképp is teli az élete aggodalommal a kölcsön miatt: tehát nem szabad ember már, hanem lenyügözött jobbágy.

Lám, ha a bankok ott fenn a tótok földjén azt tudnák, hogy nem lehet ám kótyavetyével fenyegetni minduntalan az adóst, nem lehet ám lefoglalni a házi szerelést, a butort, a gazdasági szerszámot, de még a földet se utolsó porig, akkor nem adna a tótnak oly nagy kölcsönt, sőt talán semmit, hanem kénytelen volna az atyafi kisebb és olcsóbb földet vásárolni, hogy maradjon pénze a beruházásra. De aztán, amit hozadékot lát, azt magának látná, nem másnak és élne kisebb körzetben, szűkebb viszonyok közt, de szabad ember módjára.

Hogy a két életmód közül melyik a jobb, melyik a kívánatosabb, azt mindenki könnyen elbíráhatja. Kivált azok a jó magyar gazdáink, kik ily kesernyés tapasztalatot már a maguk kárán tettek.

Hasonlóan sürgős volna a felebbezések reformálása is. Törvényben kell megállapítani, hogy bizo-

Miért vezettesd magad tévutra? ☞ ☞ Mészáros Kálmán

A beteg nem választ magának részeges doktort. Ki fontos pert él meg, nem fordul szipolyozó hibern álló ügyvédhez. Ki idegen tájon, veszélyes utakon vándorol, nem bizza magát oly kalauzra, kinek már szeméből se néz ki semmi jó. — Becsületes ember mindig csak megbízható tanácsadókra akar hallgatni. Éppen így szorgosan válogatja az okos keresztény az ő újságjait és könyveit, mert azok is tanácsot adnak, szellemet ojtanak. Mert másképp: ki szurokba nyul, pizskos lesz!

Mégis a keresztény családok oly

nyos kisebb összegben nincs helye a felebbezésnek. Csak kivételes esetben szabad megengedni, hogy egyik képesített bírót a másik bíró felülbírálja. Hogy ebből kár lesz? nem bizonyos. Mert ma bizony szemembe mondja a járásbíró, hogy ő az én ügyemre nem pazarolhat sok időt és sok észet, mert ugyanis mindegy, hogyan itél, vagy én, vagy az ellenfelem okvetlenül felebbez és viszi az ügyet a táblára, kuriára, hiszen szabad az út — egész a királyig!

Ellenben, ha a bíró tudni fogja, hogy nincs módja a reparálásnak, akkor esküje és lelkiismerete szerint fog itélni, mert nem veszi lelkére, hogy egyik félnek kárt okozzon a másik kedviért, a ki másik szintén se inge se galléra. És sok-sok könyvet, sok-sok aranyat fog népünk megtakarítani, ha okvetetlenkedő fiskálisok nem zavarják bele a felebbezésbe, holott világos, hogy nem részén van az igazság.

Azt mondják a mai kormányra, hogy ő csak átmeneti. Sőt maga a kormány is mondja. Hát jó. Noha sokszor úgy látszik, hogy sokkal állandóbb, mint voltak az eddigi állandó kormányok. Hát ha mégis átmeneti, akkor segítse a jó magyar népet ebből a feneketlen kátyúból, melybe rossz igazságszolgáltatásunk sodort bele, átmenni egy jobb viszonyba, mely után eped száz és százezer ember a hazában! Ezért volnánk igazán hálásak!

kevés gondosságot tanusítanak olvasmányaik megválogatásában. Szülők, gyermekek, házi nép olvas akármit, a mi épp kezébe jut, nem is pillantva az emberekre, kik mögötte állnak, kiknek élete és szokásai elég hangosan intenének vigyázatra. Nem minden cukor, a mi édes; sokszor az ölü mérge is édeskés izü. Hasonlóan vagyunk a könyvekkel, újságokkal, mik felnőttest, gyermeket mérgeznek.

Honnét hát, hogy még jól és nemesen gondolkodó keresztények is elfogadják a rossz sajtót? Első oka ennek a figyelmetlenség és a

saját
De ki
mely
erős
melyi
nyisza
rágja
romb
lenség
lajdon
lönbe
Gunya
tés, fe
ezek
dájána
nek a
ki pa
szívét

Ped
tudnó
meg t
nusitá
hacsak
domár
polgár
tudást,
a hiva
a szem
ben ny
gosítás
ártás n

A ro
társa a
kesége
az emb
Istentő
alá, m
megha
góg v
add m
kodott
aztán
Hogy
véges
koztatá
értelme
a józar
nem le
hiszen
a legfő
sének:
büszkes
kész ta
madott
társat,
számára
De l

saját vallásunkban való járatlanság. De kivált a tudatlanság, melyet némely helyütt nem is gondolnánk, erős fegyvertársa a rossz sajtónak, melyik a katolikus életfelfogást nyiszálja, az erkölcsi szilárdságot rágja ki, a becsületes világfelfogást rombolja. Nem ismerik meg az elenséget, vagy ha mégis, nem tulajdonítanak neki fontosságot. Különben sincsenek ellene fölverteve. Guny, csufság, szándékos félreértés, ferdités, hazugság és rágalom: ezek nyilai a vallástipró írók gárdájának. Nem csuda, ha sebet ütnek a gyanutlan olvasó lelkén, a ki pajzs hijjával tárja ki nekik a szivét!

Pedig minden támadásukat vissza tudnók verni, minden rágalmukat meg tudnók czáfolni, minden gyanúsításukat helyre tudnók igazítani: hacsak megvolna hozzá a kellő tudományunk! Hát igaz, az egyszerű polgár nem szerezheti meg ezt a tudást, mert más gondja van; de a hivatott vezetők, a törvény őrei, a szentély papjai minden adott esetben nyujtani tudnak annyi felvilágosítást, mennyi pajzsuk elég, hogy ártás ne essék bennük.

A rossz sajtó hatalmas fegyvertársa az embernek szívbéli büszkesége. A vallás azt követeli, hogy az ember alázatosan hajtsa fejét az Istentől kinyilatkoztatott igazságok alá, mert azok legtöbbje úgy is meghaladja az emberi értelmet. A gőg viszont azt tanácsolja: «Ne add meg magad!» És hiu elbizakodottság meg áltudomány miatt aztán hitetlenné válik az ember. Hogy az emberi tudás mindig csak véges és darabos; hogy a kinyilatkoztatás ugyan néha felülmulja az értelmet, de soha ellent nem mond a józan észnek; hogy az egyház nem lehet ellenlábas a tudásnak, hiszen éppen őt választotta az Ur a legfőbb igazságok letétemenyésének: mindezeket a gőg és a büszkeség nem akarja átlátni. Azért kész talajra talál az ilyen megtámadott szívből a rossz sajtó. Elváltat, sőt szolgát az ő eszméi számára. Hajlongó szolgát.

De legerősebb csatlósa a rossz

sajtónak a szívek rendetlen érzékisége. Kapva-kapunk olyan betű után, melyik ily irányban hizeleg a romlott természetnek. Hogy hatásuk olaj a tüzre, az tetszik éppen rajtuk. Hányszor kell látni, hogy sikamlós regények, szindarabok, újságok publikumát éppen katolikusok teszik nagyobbá.

Hitetlenség és erkölcstelenség mindig egy hajóban eveznek. Anynyira elválaszthatatlanok egymástól, hogy méltán tekinthetjük a vallástalanságot az erkölcsi züllés anyjának és az erkölcstelenséget a hitvesztés nemzőjének.

Nos, büszkeség, gőg és érzékiség feltalálhatók minden szívből. Zabolázhatók, féken tarthatók, de teljesen soha ki nem irthatók. Ez okozza, hogy a rossz sajtótól a legszilárdabb katolikus is óvni kell. És óvakodni kell! Száraz fa könnyen fog tüzet és nehezen oltható!

Némelyek a rossz sajtóhoz való vonzalmukat mentegetik; azt mondják, sok szép hely található az ily könyvekben és lapokban, mik az emberre művelőleg hatnak. Ilyesmik elől elzárkózni szűkkeblűség volna. Kurta, de magvas válasz kínálkozik erre: Joggal és jól cselekszik-e az államhatalom, mikor a mérgeket szabadon árulni tiltja, nehogy a tudatlanok ezer veszélynek legyenek kitéve? erre más felelet nincs, mint igenlő. Nos, a rossz sajtó is mérgez, azért tilalom elene! És ugye bár akkor is, ha kristály-pohárban, finom porcellán-tálban, akár ezüst-kehelyben kínálnák? Mert a mérge mérge marad, akármily kecses külső alá rejti. Természetét nem tagadja meg.

Nincs oly ága a tudománynak, melyet keresztény, katolikus művekből el ne sajátíthatnánk. Miért hát más után sóvárogni? miért félértéket választani az egész helyett? Aki drága pénzén kártékony élelmet vásárol és fogyasztja azt csak, mert csiklandozza a torkát, magára vessen, ha majd gyomra görcsben kinlódik. Nagy balog, botor az olyan ember, ki pillanatnyi élvezetért állandó nyomort is hajlandó vállalni.

A rossz sajtó is ilyformán csufítja nyomoritja a lelkünket. Pedig számot adni tartozunk róla majdan, és tudni való, hogy a rossz következmények elől óvakodni, a kárra vagy bűnre vivő alkalmat kerülni kötelesség.

Az olvasási szomj jó dolog, mert képzést szerez, jártassá tesz sokban. De éhségét, szomját csak okosan csillapítsa az ember, vagyis jól választott anyaggal. A keresztény ember oltsa betűszomját jó katolikus könyvvel, hírlappal, folyóirattal. Hogy az ifjúság is veszélytelen életet folytathasson, hogy kár nélkül olvashasson, arról szülőknek, nevelőknek gondoskodni szoros kötelességük.

Gazdag, hála Istennek, a keresztény irodalom. Sőt némelykor úgy látszik, hogy túl is produkál. Vegyünk hát azokból és éljünk velük. Nyujtanak alkalmat tanulásra, művelődésre, szórakoztatásra, mulattatásra, mindenre eleget. Mint a hogy nem kell okvetlen idegen nyelvet tanulni, ha olvasásra szomjazunk, mert van elég hazai irodalom, úgy nem kell elébb vallásunknak hátat fordítani, mert van elég jó katolikus olvasmány. — Végezetül még egy kérést: Ne csak a magunk házában, másutt is iparkodjunk a jó katolikus, magyar irodalomnak polgárjogot biztosítani. Apostol az, ki a jó betűt terjeszti. Vagyis ugyanazt a munkát folytatja, melyet Pál, Máté, János megkezdték. Tartasuk becsületbeli dolgunknak, hogy házunkban és köröttünk, de általában mindenhol, hová hatásunk némileg el tud érni, csak a katolikus betű foglaljon teret és csak az hódítsa meg az embereket.

POLITIKAI VILÁG.

A tisztí fizetések.

A csütörtökön és szombaton folytatott közös miniszteri tanácskozások és pártértekezletek elsimitották a tisztí fizetésjavítás körül támadt

bonyodalmakat. A király meglepéssel vette tudomásul a határozatokat és legfelső beleegyezését megadta, hogy 1909-re kapjanak javított zsoldot a katonatisztek, de kivételesen már októbertől kezdve is kapják a felemelésből jutó többletet.

Bizony nem simán történt ez. A szinfalak mögött nagy harapások történtek elevenbe. Minthogy a közös hadügyi és közös külügyi miniszterek messzire elvetették a sulykot, mielőtt a magyar kormány nyál tárgyalta volna, vereséget szenvedtek és Aehrenthal meg Schönaich kénytelenek voltak beadni lemondásukat. A király azonban nem fogadta azt el, mindkét minisztert megerősítette állásában. Ezt nagyon udvarias kéziratban adta tudtukra és a magyar kormánynak is tudomására.

Wekerlének még külön köszönetet is irt a király, hogy előzőkeny és belátó volt, mikor a tisztek anyagi helyzetének javítását keresztül segítette, valamint hogy a legénység zsoldját is megjavította.

A delegációkat ezek után csak öszre kell összehívni, minthogy az október—december hónapokra eső fizetési többletet póthitel alakjában fogják a kormányok Budapesten és Bécsben kiutalványozni.

A miniszteri tanácskozások eredményével Bécsben a keresztényszocialisták, Budapesten a függetlenségi nem voltak meglegedve. Nagy kavarodás volt mindkét fővárosban e miatt mult pénteken. A magyar függetlenségi párt oly keményen támadta Wekerlét, hogy e miatt szombaton nem is lehetett országgyűlést tartani. Az esti pártértekezleten azonban felvilágosítással szolgált a kormányelnök és akkor a rend és nyugalom helyreállott. A keresztény szocialistákat Bécsben viszont maga a király szerelte le, ki magához hívatta Lueger, a bécsi főpolgármestert és rendelkezett vele. Ennek folyománya volt, hogy a párt jóhamar ülést tartott, kimondotta, hogy most már meg van elégedve mindennel.

Az önálló magyar bank.

A parlamentnek bankügyi bizottsága szombattól kezdve újra üléseket tart és folytatja a szakértők meghallgatását. Kétségtelen, hogy a meghallgatott szakértők nem nyilatkoznak a bankunk önállósítása ellen. Kossuth Ferencz egyébként határozott ígéretet is tett, hogy 1911-ben a magyar nemzeti bank önálló alapon meg fog nyilni.

A szerbek pártja.

A szerbek radikális pártja elhatározta, hogy kilép végleg a nemzeti pártból és csatlakozik a negyvennyolczas függetlenségi párt-hoz. Ez elhatározásnak nagy sulya inkább a horvát dolgokban válik érezhetővé. — A szerbek egyébként nagyban készülnek a pátriárka választására, kit Bogdánovics Lucian budai püspök személyében fognak megkoronázni. Hosszu idők után ez lesz az első eset, hogy egyhangú választáson kap pátriárkát a magyar szerbek egyháza.

Képviselőkről.

A székesfejvári kerület megüresedett mandátumával a függetlenségi polgárok egy része Kovács Lászlót kívánja megajándékozni, míg a pártkör hivatalosan Mansdorf Géza velencei földbirtokost támogatja. Az országos függetlenségi párt is az utóbbi mellett foglal állást. — Szappanos István, a magyar parlament legöregebb tagja, a balpárt elnöke, kit Kecskemét küldött fel követnek, nagy betegen fekszik és perczről-perczre várják utolsó leheletét. — Sluha István, a paksi kerület függetlenségi képviselője, hétfőn hajnalban a budai vöröskereszt-kórházban meghalt. Szerdán tették siri nyugalomra Alsó-Szentivánon, hol született is 1855-ben. Tizenhat év óta képviseli a paksi kerületet és tekintélyes, kiválóan áldozatkész tagja volt mindig a függetlenségi pártnak.

A horvát helyzet.

A zágrábi egyetemre eddig mindössze két hallgató iratkozott be. A kik már beiratkoztak volt is, azok is távoztak. Így bizony nem igen lehet majd megnyitni a főiskolát. Még a szerb diákok is elhúzódtak. Az egyetemi hallgatók segítségére gyűjtés folyik Horvátországban és maga Fiuma 1450 koronát gyűjtött e célra. Ennél hálátlanabb népet nem ismerünk, mint a fiumeiek, kik mindenüket a magyaroknak köszönhetik, mégis akárhányszor csak alkalom kínálkozik, kimutatják, hogy nem velünk tartanak. — Békitő akció van folyamatban most a horvát politikai körökben, melynek élén újra Rakodczay áll, a ki bán volt. Tervét a lázadók is jó szemmel nézik, mert egyrészt már elfáradtak a meddő csatározásban, másrészt Rauch szigorú és erélyes kezétől akármi módon is szívesen szabadulnának. Ugy látszik, a horvátoknak mindig az gyűlöletes, a ki hivatalban van, és mindig az kedves, ki hivatalban nincs.

Mig Rakodczay bán volt, martáktiporták, mióta hivatalát elhagyta, minden szem és szív feléje fordult.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház e hét elején letárgyalta a költségvetés két fontos részét. A honvédelmi tárca körül tágabb vita folyt, különösen a létszámemelése terve és a két éves katonai szolgálat kérdésében. Érdekes volt a képviselők azon óhajta, hogy mint 1868 előtt, ezentul is csak a honvédség kapjon póttartalékokat, ne pedig a közös hadsereg is. Vagyis hogy mindenki, ki a rendes létszámon felül maradt, kivétel nélkül a honvédséghez irattassék át. Tetszéssel fogadták azt a tervet is, hogy Fiumét ki fogják szakítani a zágrábi hadtestből és oda mindig csak magyar ezredek osztnak be. A katonaságnak szolgálaton kívüli fegyverviselése is szóba került, de erről a miniszter nem szólt, mert, ugymond, a katonai törvények a jövendőmondást két héttől három hónapig való fogházzal büntetik. Ellenben azt újra megjéerte, hogy aratás idejére igen bőkezűen fognak szabadságot osztani a honvédeknek, valamint azt is, hogy a tovább szolgáló altisztek fizetését még a jövő évben felemelik. A negyvennyolczas agghonvédek menedékházáról elmondotta, hogy ott most mind meg vannak elégedve az öreg honvédek, mert a miniszter megjavította az asztalukat és hetenkint háromszor bort is adat nekik.

A pénzügyminiszterium tárczáját egyetlen óra alatt letárgyalta a képviselőház. Nevezetesebb felszólalás csak az volt, mely a só-uzsorát korholta, hogy némely vidéken kétszer annyiért adják a sót, mint azt a törvény rendeli. Erre a kormányelnök kijelentette, hogy junius elsejével új, igen szigorú intézkedéseket léptet életbe, és kemény birságban fogja elmarasztalni mindazokat, kik a sót drágítják. Az adótisztek és szolgáló helyzetének javítására ez évben csak segítséget nyújthat, jövő évre azonban törvénybe iktattatja a magasabb illetményeiket.

Igy elkészülvén a költségvetés tárgyalásával, a képviselőház most megint csak délelőttökön fog ülésezni, délután nem. A délutáni ülésekre különben is alig jött be negyvenötven hónapja.

Szerdán a kormány megkapta a felhatalmazást, hogy a költségvetést használatba veheti és a pénzeket folyósíthatja. Más években szokás volt, hogy azt is megengedték a kormánynak, miszerint egyik minisz-

1
ter
pén
mut
maz
is k
A
meg
tár
álta
P
kise
nok
ber
ben
ügy
A
pell
vála
álta
java
elej
totta

Vad
Szol
Fogh
Még

Unat
Ház
Eddi
Füzi

Hog
Mad
Ninc
A ki

S a t
Szen
Unat
S un

A I

Az
egyil
egy

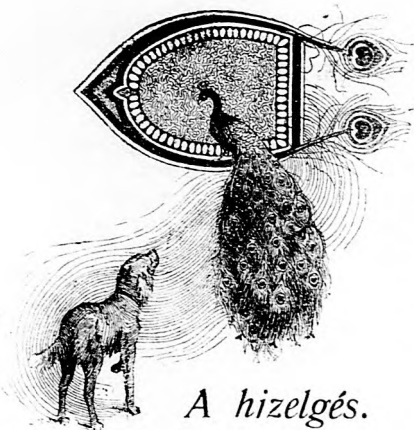
teriumból a másikba küldhesse át a pénzt, ha itt fölösleg, amott szükség mutatkozik; az idén ilyen felhatalmazást a kormány nem kért és nem is kapott.

A főrendiház is szerdán kezdte meg tárgyalni az idei költségvetés tárczatételeit. Egyetlen ülés alatt általánosságban elfogadták.

Pénteken az igazságügyminiszter kisebb javaslatai kerültek sorra. Utánok a kereskedelmi, illetve vasuti beruházásokat tárgyalja a Ház. Közben-közben kérvényeket és mentelmi ügyeket is kell napirendre tűzni.

A már többször felhangzott interpellációkra Andrásy végre most válaszolt és bejelentette, hogy az általános választói jogra vonatkozó javaslatot mindjárt az őszi ülészak elején fogja benyújtani. Így állapította meg a király is.

TÁRCZA.

A hizelgés.

*Vadász eb ödöngött a kastély udvarán
Szolgálat-képtelen, kegyelem-kenyéren.
Foghíjas, megrokkant, alig áll a lábán.
Még házat őrizni sem válik be éjben.*

*Unalmát, hogy üzné, másik dologtalan
Háznéphez szegődik, a páva madárhoz.
Éddig rá se gondolt, de most fáradszón
Füzi az egyik szót a másik szavához.*

*Hogy milyen bájos és szép madár a páva,
Madarak királya vajj' ki más lehetne?
Nincs egész világban, nincs egy méltó párja,
A ki szemnek-szívnek ily gyönyört szerezne!*

*S a többi... S a többi... hallgatja a páva
Szentül el is hi-zi az eb minden szavát.
Unalom tanít meg hizelgés szavára
S unalom hallgatja: ebből a tanulság!*

Molnár Laura.

A Mária-szobor története.

Csermely Gyula.

Az ilvavölgyi kénkovand-bánya egyik régi tárnájának bejárása fölött egy vasból öntött Szűz Mária szo-

bor emelkedik. Nagyon különös egy szobor ez. Balkarjával a gyermek Jézust szoritja magához, a ki kezében egy-egy érczeftő kalapácsot bányászmodra keresztezve tart maga elé, jobbkezével pedig tiltó mozdulatot tesz, mintha valakit utjában meg akarna állítani. És a szobor arcza nem az a szende, szenvedő, megszokott Szűz Mária arc. Szeme haragosan néz maga elé és félig nyitott ajka, összhangzásban a tiltó kézmozdulattal, azt látszik harsogni: vissza, vissza, ne vétkezz, ne kárhozz el!

Azelőtt Vak Béla-tárnának hívták azt a régi tárnát, most Szűz Mária tárnája a neve. És évről-évre, mikor a bánya nevenapját ünnepli meg a munkásnép, az első méceszt a Szűz Mária tárnája előtt gyújtják meg az összesereglett asszonyok, leányok.

Azt a különös Szűz Mária szobrot Kisgáthy Péter bányamérnök özvegye mintáztatta és öntette vasba. Mikor meghalt, egy nagy faszekrényben találták meg a szobrot és végrendelete úgy szökött, hogy a Szűz Mária ezen ércalakját a Vak Béla-tárna bejárása fölött helyezték el. Akkor is kapta új nevét a régi Vak Béla-tárna.

Az özvegy írásai között egy kis füzetet találtak; a szobor története volt a czime. Egy öreg bányabiztosnál akadt a kezembe a kis kézirat és mert elég érdekesnek találtam, le is másoltam magamnak. Ime a kézirat szövege:

— Öreg vagyok, magára maradt öreg asszony. Férjem meghalt, egyetlen fiam Erdély hegyei között bányászta a vasat, csendes magányban élem le özvegyességem egyhangu napjait. Egyetlen társam a szobrában egy szobor, egy Szűz Mária szobor, melyet az én utmutatásom szerint mintáztott és öntetett vasba a mester. Ott abban a bezárt szekrényben tartom a szobrot. Ritkán nyitom ki a szekrényt, ritkán is nézem meg a szobrot, mert bár vasból van, mégis beszél az a szobor. Eszembe juttatja, hogy valamikor régen, nagyon régen, majd az ördögé lett a testem, lelkem, becsületem. És ez a visszaemlékezés még most is a szívembe markol; még most is fáj, hogy az én jó Péterem ellen valamikor vétkezni akartam. S hogy nem tettem, egy szobornak köszönhetem, kisvárosi talján köfaragó együgyü kezemunkájának.

Részben a magam emlékezete, részben jó uram elbeszélése után mondom el életem kicsi regényét. És úgy mondom el, szépítés és czifra nélkül, ahogy történt. Jó uram, Péter! Ki láthatatlanul az írásom

föle hajlsz: téged hila tanubizonyosságul, hogy minden úgy történt, ahogy azt most reszkető kézzel, öreges betükkel itt a papírra teszem.

Öreg vagyok, közel a hatvanhoz, de valamikor fiatal voltam és nagyon szép. Sok kéröm, még több udvarlóm volt, de én csak Kisgáthy Pétert szerettem, a bányamérnököt és az övé is lettem. Nem külsőségekkel vette meg a szívemet Kisgáthy; csöndes szavu, igénytelen ember volt. De én sem voltam amolyan lóti-futi leány, a ki bajusza és vasalt nadrágja után itéli meg a férfiakat. Belső értéküket néztem — arra tanított meg jó atyám — és úgy találtam, hogy Kisgáthy valamennyi fölött állott. Komoly ember, határozott jellem volt, a ki úgy fogta föl az életet, hogy annak minden napjára a kötelességek egész sorának teljesítése kellessék.

Átléptem már életem alkonyának határát, az öregkor esthomálya vesz körül, de az esti sötétségen keresztül is látom még azt a reggeli rózsafényt, a mely életemet akkor állandóan beragyogta. De szépen mult el év év után. Mindig sütött a nap, mindig felhőtlen volt az ég és most, hidegülő vérrrel is érzem az akkori boldogságom édes áldott melegét.

Csak akkor kezdtem érezni, hogy valamim hiányzik, mikor hugám férjhez ment és gyereke lett. Nem érttettem meg, csak láttam a hugám anyai boldogságát és magam is ilyen után kíváncsoltam. Istenem — gondoltam — milyen földöntuli valami lehet, ha egy nő: anya. Saját enje talán megszűnik, széjjelfoszlik és csak a gyermekében, csak a gyermeke által él.

Kezdetben csak ritkán mondogattam magamnak, hogy miért nincs gyermekünk? De mikor a hugám kis fia nőni kezdett, mikor másfél éves, mikor két éves lett, mikor ébredezni kezdett benne az emberi lélek, mikor csillogni kezdett szemében az okos elme, mikor egy-egy viselt dolgáról, hogy például a cizczát a bölcsőbe fektette, ő maga pedig a kályha mellé kuporodott, napokig beszélt és levelezett a család: ekkor mind sürűbben jelentkezett bennem szóra a kívánság, hogy nekem is gyermekem legyen.

Olyan árván éreztem magam gyermek nélkül.

Mikor férjem otthon volt, mikor megölelt, megcsókolt, mikor kizárólag feleségnek éreztem magam, akkor órára, kettőre meg is feledkeztem bizony az én titkos kívánságomról. De a mikor uramat szólította a kötelesség, mikor a föld mélyét furta

és én egyedül voltam otthon: akkor mindig arra gondoltam, a mi nincs, a gyermekre. Körülnéztem kicsi, meghitt fészkekben és úgy találtam, hogy a legpazarabbul berendezett lakás is pusztá sivárság, ha nincsen benne bölcső vagy kékmennyezetes, hálós gyermekágy.

Sőhajtásaimat, majd később egyre sűrűbben előtörő könyveimet eltitkoltam, a meddig lehetett. De egyszer mégis kisírt szemmel talált az uram, a mikor hazajött.

— Miért sirtál, ki bántott, édesem? — kérdezte gyöngéden.

Én a keblére borultam és szemrehányó vallomást tettem. Szemrehányást, hogy miért nincs gyermekünk és vallomást, hogy nagyon is szeretném, ha gyermekem volna. Hiányzik a boldogságomhoz a gyermek.

Vagy harmincz évvel ezelőtt történt ez, de még most is szégyellem magam, valahányszor arra a önkéntelen megkülönböztetésre gondolok, a mit akkor tettem. A szemrehányás úgy szólt, hogy miért nincs gyermekünk, a vallomás pedig úgy, hogy szeretném, ha gyermekem volna. Ott a többes számot használtam, itt az egyes számot. A szemrehányásnál még a feleség beszélt az urához, mintha egyedül őt okolná, de a kivánság hangoztatásánál már csak a nő szava tört ki belőlem. Miért nincs gyermekem!

Férjem gyöngéden megölelt és hosszan a szemembe nézett.

— Katiczám, édesem — mondta lágyan — ne zúgolódjunk az Isten akarata ellen. Nekem te vagy az én egész világom, én nem érzem, hogy valamim hiányoznék. Hát te engem kevésbé szeretsz, mint én téged?

Megszégyenülten bocsánatot kértem az én jó uramtól, de szívem egyetlen óhaja csak nem aludt el. Söt hetek és hónapok multával, mikor meg-megújuló reményem mindannyiszor ismét széjjelfoszlott, mikor hiába kértem az Istent és annak minden szentjét: bizonyos meghidegülés állott be köztem és az én jó Péterem között. Azaz — legyünk igazságosak — ő változatlan gyöngédséggel szeretett, csak én hidegültem el és önkéntelen összehasonlításokat tettem az én gyöngé termető, sápadt képű Péterem és más erős, tagbaszakadt, piros arcú férfiak között.

Kezdetben, rajtakapva magamat az ilyesmiken, szemrehányásokat tettem magamnak az ilyen összehasonlítások miatt, sőt becstelennek szidtam magamat, mikor ilyen gondolataim támadtak. De újabb hetek és hónapok elmúltával ezeket a titkos össze-

hasonlításokat már nem követte a saját magam által történt leszólás. Köztem és Péterem között állandóan ott volt, a mi nincs, a hiányzó gyermek.

Sajátságos tekintettel néztem az idegen férfiakat és bár azt mondtam magamban, hogy annyira még sem bírnék lealacsonyodni, hogy uramat hidegvérrel megcsaljam, de — így áltattam magamat — ha valakibe beleszeretnék, szívem és vérem szava talán győzedelmeskednék az oltár előtt fogadott kötelező hűség fölött.

Reszket a kezem, mikor ezeket leírom. Hová sülyedtem én akkor!

Én, a mély vallásosságban nevelkedett leány, aki előtt szent volt minden, aminek egyházi vonatkozása volt: én azt mondtam magamnak, hogy ha bele tudnék szeretni egy idegen férfiuba, akkor túltenném magamat az oltár előtt fogadott hűségen. Irtóztató!

Férjem a lelkemben olvasott — mint azt nekem később bevallotta — és kimondhatatlanul szenvedett. Mit csináljon, mit? Szép szóval megkísérelte, hogy lelkemre hasson, most durván nekem támadjon és szidjon és korholjon? Fenkölt gondolkodásu és szive és érzése szerim vallásos ember lévén, egy gazdag diszitési képes könyvet hozott nekem ajándékba. Megnéztem, a biblia volt. Mindenesetre azt akarta, hogy a szent könyv olvasása billentse helyre lelkem megbomlott egyensúlyát. Hogy például a gyermektelen Hana történetében találjak vigaszt szívem fájdalmára, de én bizony egyetlen betűt sem olvastam sem az ő, sem az új szövetségből.

Férjem ezt észrevehette, — hiszen állandóan megfigyelt — és máshoz folyamodott. Hosszas utánjárással kieszakozta, hogy hugám férje, ki szintén bányamérnök volt, hozzánk helyeztessék át. Ugy okoskodott, hogy ha együtt lakunk és én is babusgatom, dédelgetem a hugám gyermekét, akkor én is félig-meddig anyahelyettesnek fogom magam érezni és lassan-lassan nem fogok többé arra gondolni, hogy nekem miért nincs gyermekem. A kis fiu talán java idejét nálunk fogja tölteni, nálunk fog hancuzozni, hangos lesz a ház, talán törni, zuzni, kárt okozni is fog a kis ördög s akkor örökre elmúlnak tőlem azok a bizonyos gondolatok.

Szegény férjem, a te egyenes, becsületes lelked csak jót akart, de haj! sokra nem gondoltál, én édes Péterem. Hugám beteges, gyöngé asszony volt, orczájának rózsái elvirultak már és fekete hajában sok ezüstsál csillámlott. Én pedig szebb

voltam, mint valaha. Huszonkilencz, nem, huszonnyolcz év, magas termet, klasszikus kebel, melynek kemény halmait nem lágyította még meg egy iczi-piczi kis száj és nehéz, halványvörös haj, mely kibontva egész zuhatagban omlott rajtam végig. Sógorom pedig, a vasgyuró óriás, azok közé a férfiak közé tartozott, akik talán a templomban, menyasszonyuk mellett, eskető pap előtt állva is észreveszik a más nő szépséges bájait.

Es ahogy én titokban összehasonlításokat tettem férjem és sógorom között, úgy sógorom is összehasonlítást tett köztem és felesége között. De sokszor a fülembé sugta, hogy — mennyivel szebb maga, Katicza, mint Evelyn és nekem ez a bók jól esett. Én romlott lelkű megfélemlített ról, hogy Evelyn nekem egy test, egy lélek hugám; mintha csak idegen asszony vagy épen vetélytársnőm lett volna, akire azt mondta, hogy nálam kevésbé szép.

Természetesen egy házban laktunk, a bányatisztek épületében. Egyszer történt, hogy sógorom hivatalos ügyben néhány napra elutazott s mikor visszaérkezett — uram a bányában volt — én hozzám is átjött, hogy üdvözzöljön. És ahogy akkor megölelt és hosszan és ismét és újra megcsókolt, éreztem, hogy ez nem a sógor testvéri csókja, hanem a szerelmes férfié volt. És az én ajkam is forró lehetett, én rajtam is észrevehetett bizonyos érzéki reszketést, mert sógorom újra és hevesen megölelt és ajka hosszasán az enyémhez tapadt.

— Mit akar, Árpád? — kérdeztem végre lihegő kebellem. — Elég volt már a csókból, Árpád.

— Nem volt elég, Katiczám, lelkem — mondta szakgatottan a sógor és újra magához szorított. — Szeretem, imádom, Katiczám; tudom, maga is szeret, birni akarom.

És én nem mondtam, hogy nem igaz, hogy nem szeretem; nekem nem volt erőm, hogy rövidesen ajtót mutassak neki, hanem még szóba ereszkedtem vele.

— Hová gondol, Árpád — mondtam hátrálva — hiszen megverne az Isten. És így tovább.

Nem irom le a nap-nap után ismétlődő suttogásokat, az érzéki csók-váltásokat, a heves ostromokat. Így is szégyenozloppá vált már előttem minden eddig leírt betű és izekre tépve szeretném magamat az egyes pelengerekhez odakötözni. Egyetlen mentségem, hogy én akkor vak voltam és csak arra gondoltam, ami nem volt, a gyermekre.

És vakságomban — megejtve az

anyaság után való vágytól — elhittem magammal, hogy igenis szeretem a hugám férjét, a szép, a hatalmas tern etű, a minden szívet megnyerő embert. Meg is ijedtem saját magamtól, mikor ezt magamnak bevallottam és küzdeni próbáltam a a bűnös érzélem ellen. Kinyitottam a kapcsos bibliát, egy helyen néhány lap be volt hajtva — alkalmasint az uram hajtotta be — tehát önkéntelenül is ott nyilojt ki előttem a szent könyv. A tizparancsolatot találtam azon a lapon. Férjem tudta, hogy nagyon vallásos vagyok; azt akarta, olvassam el, hogy a tizparancsolat tiltja a paráznalkodást. De az én szemem egy sorsal lejjebb, ott akadt meg, ahol írva van, hogy ne kivánd a más feleségét. Tehát a más férjét szabad kívánni, mondtam és nyugodtan betettem a bibliát. Az ördögé voltam.

Sógorom folyton ostromolt és a legutolsó heves ostroma alkalmával, mikor izzó csókjai között éreztem, hogy még egy másodperc és menthetetlenül elbukom: megmaradt erkölcsi erőm utolsó maradványával kitéptem magam ölelő karjai közül és azt mondtam neki, hogy akárhol meghallgatom, csak itt, ebben a házában nem. Férjem és hugám családi szentélyét nem bírom bemocskolni, inkább keréketörettem magamat. Gondoljon ki valamit, de ezt a házat ő is szentnek tartsa.

Sógorom másnap valami rajzot mutatott; olyan volt az a rajz, mintha száz meg száz vörös hernyó feküdt volna azon a papiroson.

— Mi ez? — kérdeztem.

— Ez a mi bányánk térképe. Látja, Katiczám, lelkem — mondta a sógorom — ez itt a Vak Béla-tárna. Nem a volt magyar király neve után hívják így. Csak egyszerűen Béla tárnának hívták, de mert sokáig olyan volt, mint egy zsákutca, semmiféle más tárnába nem torkolt bele, hát tréfásan Vak Béla-tárnának nevezték. És ez itt az István-tárna. Amint látja a Béla-tárna vége és az István-tárna között már megvan az összeköttetés. Nos, ha én holnap délután három órákor az István-tárnán megyek be a bányába, ön pedig az elhagyott Béla-tárnán, akkor mi ott lent szépen találkozhatunk. Ott az Isten sem lát meg minket, Katiczám.

Bizarr terv volt, pokoli terv volt, de mikor nem hatott a nőkre a pokoli? Egy fojtó, észvesztő csók után szinte kábultan azt suttoztam, hogy ott leszek. Igenis, holnap délután három órákor ott leszek.

... Ott az Isten sem lát meg minket, Katiczám: ezt mondta volt a

sógor. Oh, édes Istenem, de köszönöm neked, hogy úgy intézted a dolgot, hogy férjem, ki valami műszert otthon felejtett, váratlanul hazajött és a szomszéd szobából mindent hallott.

De nem rontott a szobánkba, de nem szólt egy szót sem az én áldott jó Péterem. Megölhette volna a sógort, hiszen épen kezéjében volt a revolver és engem sem kellett volna megkímélnie, de hirtelen meggondolta magát. Ne öl: ugyanabban a tizparancsolatban van ez, amelyben az áll, hogy: ne paráznalkodj. Azért hát ott hagyta a gyilkos fegyvert és észrevétlenül, ahogy jött, vissza is vonult.

Este azt sugta nekem a sógor, hogy minden rendben van. Másnap délután három órákor sétáljak ki a Vak Béla-tárna bejárásához, magányos hely az nem lát meg senki, sűrű fák, bokrok is takarják el azt a pontot és bátran menjek be a tárnába. Bányalámpát már ma készítettem oda, azt gyujtsam meg és menjek nyugodtan előre. A tárna közepe táján találkozunk.

— Hát a férjem? — kérdeztem.

— Az a Jó Remény-Aknában fog dolgozni, ami onnan több mint negyed óra járás.

Másnap délután három órákor — hugám szokása szerint aiudt, fiacsakája szintén tán — utnak indultam. A házunk mögött levő kert a hegynek vitt, onnan közvetlenül az erdőbe kerültem, melynek tulsó vége felé, de még mindig fák között, sötétlett a Vak Béla-tárna bejárása. Nem látott meg senki.

Beléptem. A tárna elején megtaláltam a bányalámpást és meggyújtottam. Tréfás hangulatban azt szokták mondani az emberek, hogy néha az ördögnek is kell mécsesét gyujtani. Én akkor még arra sem gondoltam, hogy a szó szoros értelmében az ördögnek gyujtottam meg azt a bányamécsest és úgyve a bűnös vágytól, előre hatoltam.

Bár gyermekkoromtól fogva megszoktam a tárnákban való járást, mégis szóval ki nem mondható izgatott félelem vett rajtam erőt. A mécses kisértetiesen lobogott, egy-egy sárgás fényfoltot vetve a tárna érczesen csillogó oldalaira. Mint egy-egy fogát viczorító ördögpofo: olyan alakzatokat vetek fel szemem előtt azok a tovasuhanó fényfoltok. Az ajtókötések oldalfái, mint sötét árnyak tűntek fel előttem és maradtak el mögöttem; a nyirkos, nedves kovandtörmelék is szinte sirt, nyögött a lábam alatt. És ez minden csillagtalan éjszakánál is feketébb sötétség, ami előttem volt!

Megbotlottam egy ott felejtett ércdarabban; egy helyen, ahol a tárna alacsonyabb volt egy süvegfa beleakadt a kontyoba; hajam kioldódott és talán mint vöröses árny nszott utánam a tárna sötétségében. Minden, de minden azt mondta nekem, hogy forduljak meg; a pokol utja az, amelyet most járok. Pillanatra kettőre meg is állottam és bár szinte fojtogatott a rémséges csönd: rövid tusa után tovább siettem. Valami mágikus erővel vonzott egy daliás alak és annak szép férfias arcza győzedelmeskedett a tárna oldalfalairól rám ijesztő ördögpofofák felett.

Egyszer aztán — már a tárna közepén lehettem — hirtelen megfagyott bennem a vér, a bányamécsest kiesett a kezemből és egy rémséges sikoltással ájultam a földre zuhantam. Talán a férjemet pillantottam meg? Vagy a valóságos ördög várt rám, hogy elvigyen? Oh, nem! Maga a Szűz Mária állotta utamat. Ott állott a tárna közepén, tisztán, hófehéren; balkarjával a gyermek Jézust szorította magához, jobbajával pedig mintha tiltó mozdulatot tett volna, mint valaki, aki mást az utja közepén visszaparancsol. És a máskor oly szép, oly szende, oly nyugodtan fenséges Mária-arcz most haragosan meresztette szemeit; szinte villámokat lövelt, úgy nézett rám.

Mennyi ideig feküdtem ott a sötét tárnában, nem tudom. A házunk mögött levő kertben tértem eszméltre, férjem karjai között találtam magamat, aki izzadtan, fujtató kebellet vitt be a hálósobába, ahol hugám már fölvetett ágygyal várt.

A fehér párnák között ismét eszméletemet vesztettem és még hetekig súlyos betegen feküdtem. Férjem és hugám ápolt, de sógorom egyetlen egyszer sem jött be kérdezni, hogy vagyok, mit csinálok. És ez engem egészen hidegen hagyott.

— Elutazott — mondták — vaiami felsőmagyarországi bányatársulatnál kapott vezetőmérnöki állást, nem sokára hugám is utána megy. És ennek de megörültem. Hálát adtam az Istennek, hogy így fordult.

Mikor fölépültem betegségemből, hugám is elutazott és mi ketten ismét magunkra maradtunk. Férjem gyöngéd volt, mint azelőtt, soha egy szó említést, szemrehányást nem tett, sőt a rákövetkező nyáron fürdőhelyre vitt, ahol hat hetet töltöttünk együtt.

Egy téli délután történt. Mikor férjem a bányából hazajött, engem a Szűz Mária képe előtt térdelve talált. És én, mikor rám nyitotta az ajtót, félbeszakítottam az imádságot, ott hagytam a Mária-képet és férjem keblére borultam. Összevissza csó-

koltam az ő áldott két kezét, forró könnyüim a csuklójára estek, azokat is lecsókoltam, azután vállára hajtottam fejemet és hangos sirásra fakadtam.

— Miért sirsz, ki bántott, édesem? — kérdezte ugy, mint akkor.

Csak három szó volt a válasz, de mekkora isteni boldogság beszélt ebből a három szóból!

— Anyának érzem magam — ezt zo'ogtam és mikor újra sirva fakadtam, férjem is velem könyezett, velem sirt.

Nem feleség: istennő voltam én azután jó Péterem előtt.

hosszu évek mulva, mikor én már öregedni kezdtem, mikor már csak olyan volt előttem a mult, mint egy messze álmom és mikor hugám már örök álmát aludta a temetőben: akkor mondta el jó uram, hogy a Vak Béla-tárnában mi történt.

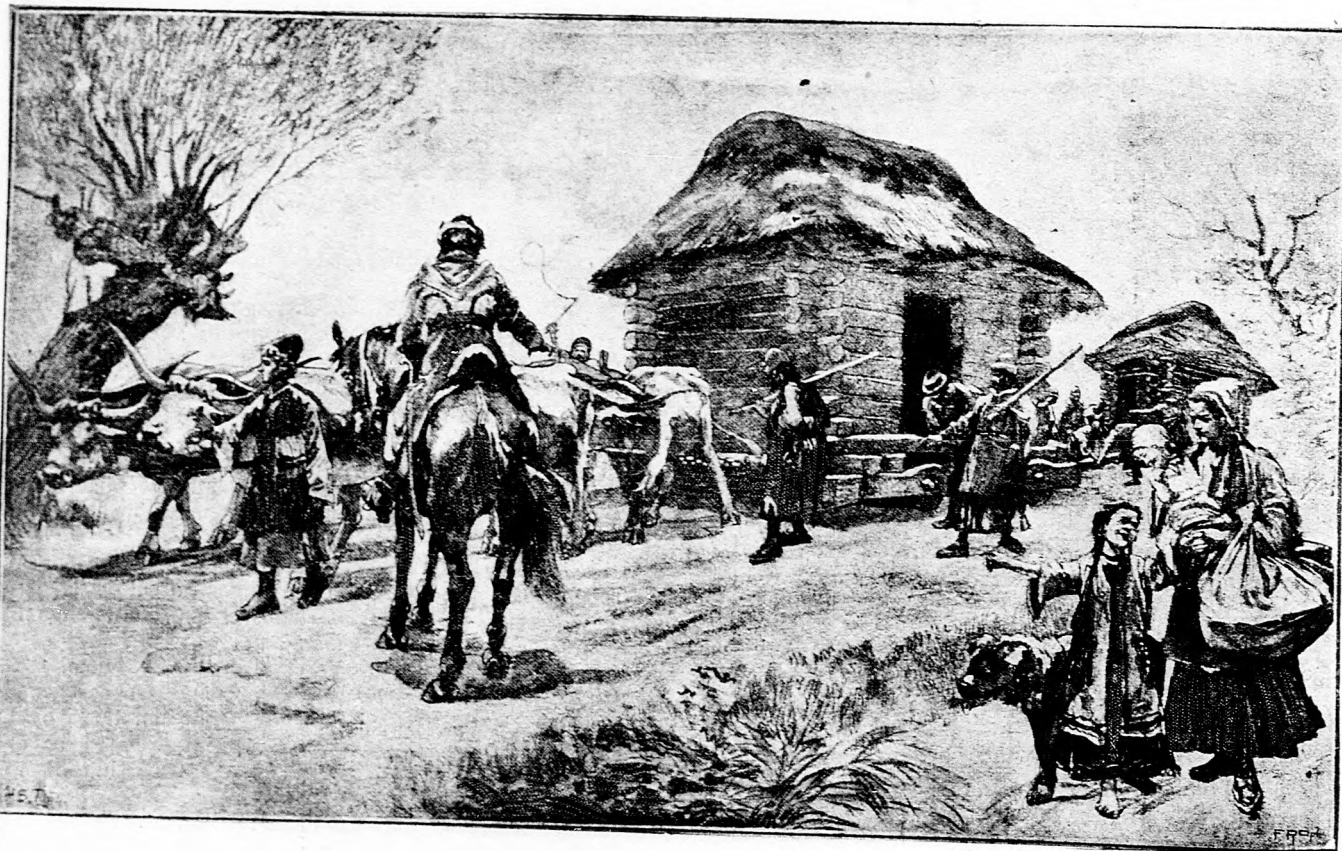
Határtalan gyöngédségében — hogy arcom pirulását ne lássa — a késői alkony óráját választotta az elbeszéléshoz. A szobában majdnem teljes sötétség volt, akkor leült mellém és kezemet a magában melengetve, halkított hangon beszélni kezdett.

— Véletlenül megtudtam —

örökre segítene, de csak azért, mert Katicza megölné magát. Nem élné tul a szégyent. Amde én szeretem, imádom Katiczát, mert nem rossz ő, csak a lelke van mulólag megfertőzve és nem birnék nála nélkül tovább élni. Mást eszeljünk ki, Evelin.

— Hugádnak ekkor olyan ötlete támadt, a milyen igazán csak nő fejében születhetik meg.

— Sógor — mondta — Katicza alapjában nagyon istenfélő, nagyon vallásos asszony. Jól mondja, csak mulólag van a lelke megfertőzve. Akasztassa le szobájának faláról a

Jobbágyházak költöztetése a XIV. század elején.

Fiam született. Én Bélának akartam kereszteltetni, de férjem abba bele nem egyezett.

— Ne legyen semmi, a mi arra emlékeztessen — mondta végtelen gyöngédséggel.

— Akkor Péter legyen a neve, téged is így hívnak — suttogtam gyöngén, bűnbánóan, csókokkal illetve férjem kezét. Így hát Péter lett a gyermek neve.

Sokáig rejtély maradt előttem, a mi velem a Vak Béla-tárnában történt. Mély vallásosságomban szentül hittem, hogy csak maga a jószágos Szűz Mária volt, a ki engem végtetes utamról visszatérített. Csak

mondta, — hogy micsoda pokoli tervet eszelt ki a sógor, de nem szóltam semmit. Hagytam, hogy cselekedjék. Csak hugádnak szóltam, előbb szentséges esküvel titoktartást fogadtatva meg velem és kértem, hogy segítségemre legyen.

— Hugád előbb jól kisirta magát, azután gondolkozott.

— Sógor — mondta hosszas gondolkozás után — itt csak egy dolog segíthet. Intézzé ugy a dolgot, hogy Katicza ott bent a tárnában egyenesen az ön karjaiba szaladjon, ne az uraméba. Ez egyszerű s mindenkorra kigyógyítja.

— Igen — mondtam én — ez

Szűz Mária képét és helyezze el a Béla-tárnában. O föltétlenül meglátja a képet és nem lesz lelke hozzá, hogy nyugodtan tovább menjen. Meg fog fordulni és örökre meggyógyul.

— Hugád ezen gondolata támasztotta bennem azt az ötletet, hogy nem a te Mária-képedet akaszszam le a falról, — hiszen észrevetted volna — hanem akkor éjszaka kimentem a bányához, az ott levő kápolnából kivittem az életnagyságu Szűz Mária-szobrot és a Vak Béla-tárna egyik elfelejtett kutatóvájásában rejtettem el.

— Másnap ebéd után persze,

10
hog
bány
ban
azuta
tárna
sógor
menny
veze
gom
kelle

talán
szégy
keres
nádo
ment

én a
vagy
szob

mint
pokol
mécs

lomb
sárga
előbb
a lám
körvo
dulat
jöttél,
mond
igézöl
kor, n
arczo
megvi
a hor
üzött
te akk

— S
ugy d
után, a
Mit fo
godtan
annyis
nosz m
leborul
ten an
előtt é
vered?

— I
hogy a
nyugod
den ist
gával a
talak v
ki a lel

— E
irtóztat
a tárna
a lámp
zuhanás
sal mel
heverő
kete ko
bor hóf
Szűz, i
mintsem

hogy időt ne veszítsek, rögtön a bányába siettem, a Vak Béla-tárnában felállítottam a Mária-szobrot, azután visszamentem az István-tárna elejére, hogy az odaérkező sógort magam helyett a Jó Remény-aknába küldjem. Mint üzemi vezető főnöknek nekem ahhoz jogom volt és neki engedelmeskedni kellett.

— Talán sejtett valamit a sógor, talán nem? Elég az hozzá, szinte szégyenkezve szót fogadott és egy keresztvájáson át, meg a Thurzónádor-tárnán át a nevezett aknába ment.

— Mikor a sógort eltávolítottam, én a Vak Béla-tárnába siettem és vagy husz lépésnyire a felállított szobor mögött foglaltam állást.

— Vagy fél órai várakozás után, mint kicsi sárga pont, föltűnt a pokoli sötétségben a te bányamécésednek lobogó lángja.

— Jön, jön — szakadt ki keblemből a fájdalmas szó. És az a sárga pont mind nagyobb lett, előbb csak a kezedet láttam, mely a lámpát vitte, azután egész alakod körvonalait különböztette meg mozdulatlan szemem. Sietve közelebb jöttél, magasra tartott lámpával és mondhatom: soha szebbnek, megígézőbbnek nem láttalak, mint akkor, mikor a sárga olajláng fehér arcodat, kibontott vörös hajadat megvilágította. Szinte gloriólás volt a homlokod; gonosz ördögöktől üzőt isteni szépségű angyal voltál te akkor, édesem.

— Szívem, mint egy zugógép, úgy dobogott. Kapkodtam a levegő után, azt hittem, hogy megfulladok. Mit fogsz csinálni? Elmégy-e nyugodtan a szobor mellett, mely előtt annyiszor imádkoztál, hogy a gonosz megrontó karjaiba siess, avagy leborulsz-e megsemmisülten az Isten anyja, az örök tisztaság képe előtt és bűnbánóan a melledet vered?

— Könnyörgtem a Szűzhöz, hogy az utóbbit tegyed. Mert ha nyugodtan tovább mégy, én minden isteni tilalmat félrelökve, magával a Szűz Mária szobrával zuztalak volna össze. Hogy ott adjad ki a lelked, ahol vétkezni akartál.

— Egyszerre egy rémes, egy irtóztató sikoltás reszkettette meg a tárna fülledt, nyirkos levegőjét, a lámpa a földre esett, egy tompa zuhanás hallatszott. Három ugrással melletted termettem. A földön heverő méces megnyult lángja fekete kormot eresztett a Mária-szobor hófehér palástjára, oh, irgalmas Szűz, inkább ő piszkolódott be, mintsem megengedte volna, hogy

te sülyedj a fertőbe, és én, félre sem lökve a lámpát, karjaimra vettem és kifelé siettem. Azt hittem, meghaltál és — ha utánad halok, ha nem — még hálálkodtam ezért az Istennek. De később, mikor láttam bűnbánásodat, mikor láttam, hogy sokszor éjfélkor is fölkeltem és azt gondolva, hogy alszom, órahosszat is ott térdeltél hálószebánkban a Mária-kép előtt; mikor hallottam esdeklő szavad, hogy bocsássa meg neked az irgalmas Isten az egykori bűnös gondolatokat és az örök üdvösségedre fogadta meg, hogy ezentul még álmodban sem fogsz vétkezni: akkor, édes Katiczám — mint Krisztus parancsolja — megbocsátottam a vétkezőnek, mert nem tudta, hogy mit cselekszik és mélyebben, mint valaha a szívembe zártam az én megtért angyalomat.

... Ez az én szobrom története. Olyannak mintáztattam, amilyenek akkor láttam, csak a két keresztbetett érczejtő kalapács a művész saját gondolata. A bányász néptől azt fogja mondani, hogy azért a tiltólag fölemelt kéz, mert visszaüzi vele a tárnába suhanni akaró bányarémeket: nem bánom. De ha valamikor megis éltőlődnék az én esetem és újra a Béla-tárnába akarna tévedni egy magáról megfeledkezett asszony vagy leány; a tiltakozó, a haragos nézésű Szűz már messziről azt fogja odaharsogni a megtévelyedettnek: vissza, vissza, ne vétkezz, ne kárhozz fel!

Eddig volt a kézirat.

A pályaőr.

Elbeszélés.

Egy vasutas család életéből. (7)

E perctől fogva kevesebb szó esett közöttük, de gyorsabban is vándoroltak, már amennyire a világtalan asszony gyöngé járása ezt lehetővé tette.

A midőn az országutat elérték, egy nagy tanya előtt így szólt Anna: — Térjünk be, ide hátha kapnánk egy kis tejet Borbála számára. Meg aztán egy kis pihenés is jót fog tenni a gyermekeknek.

Szerényen beléptek mindnyájan a házba és előadták kérésüket.

A gazdaasszonyt meghatotta a szegény család látása s beljebb hívta

őket a szobába, a hol szívesen adott nekik egy kanna tejet.

Eközben a gazda is előkerült, a ki furcsa szemmel vizsgálta a jövevényeket.

— Maguk csak nem a Veres János házanépe? kérdezte.

— De azok volnánk, gazduram! felelte Anna.

— No hát gyöngé lelkiismerete van az uradnak, az szent! Két ember pusztulása szárad a lelkén. Titeket sajnállok, mert nem tehetek róla, de az az ember rászolgált a kemény büntetésre. Hisz ha valakit meg-

ölünk, mindegy az már, akár kötelességmulasztásból, akár gonosz indulatból teszszük. Nem volna igazság a földön, ha ez büntetlenül maradna. Ilyenformán egy lusta vasutas nyugodt lélekkel másvilágra küldhetne egy egész vonatot száz pasaszérral!... Látom, fájnak nektek az én szavaim, de csak ki kellett mondanom, a mi a szívemen feküdt.

— Egyetek, igyatok, de csak addig maradjatok házamban, a mig muszáj. Adj' Isten!

Ezzel a haragos gazda távozott s eltűnt az istállóban.

Az elhangzott kiméletlen szavak leverték lábáról az öreg asszonyt és a gyermekeket: nem tudták többé könnyeiket tartóztatni. Egyedül Annának sikerült a bánatát és szégyenét rejtteni. A ház asszonya egy-két jó szót próbált hozzájuk szólani, de Anna elébe vágott:

— Hálásan köszönjük jóságát!... De most gyertek gyerekek, folytassuk a kálvária útját. Ne sirjatok. tartsátok magasra fejetekeket. Legyetek büszkék arra, hogy olyan apátok van, a milyen van! Ha az emberek igazságtalanok és kegyetlenek is, Isten, ki a sziveket és veséket vizsgálja, nem az!

Anna, a mint e szavakból is látszik, büszkének és csüggedetlennek mutatkozott, ámde csak külsőleg volt ilyen.

Belülről szive telítve volt keserű fájdalommal. Alighogy kiértek ismét az országotra, ő volt az első, a ki loppal a szemeit törölgette s arcizmainak görcsös vonaglása elárulta, hogy csak nagy erőmegfeszítéssel tudja görcsös zokogását visszatartani.

Néhány perczzel később nyitott hintó tűnt fel velük szemben. Annában hirtelen szokatlan kíváncsiság kerekedett felül. Hogy miért? azt ő

maga sem tudta, de úgy rémlett neki, mintha a kocsis utasával már találkozott volna valahol.

A hintó most váratlanul megállt a mi embereink közelében. Egy ur ugrott ki belőle s egyenest Annának tartott. Még nem volt idős férfiú; meggyerő arcán ott lebegett a meglepetés mosolya.

— Ugyebár, ön a sövényesi pályáőr felesége? kérdezte.

— Igen, tekintetes ur, én vagyok a felesége.

— A faluból jönnek?

— Onnan. Ma reggel hagytuk el.

— Hogy van a jegyző, jó asszony?

— Rosszul, nagyon rosszul! A baleset óta még mindig eszméletlenül fekszik s nem ejtett egy szót sem. Tegnap este úgy látszott, mintha kissé magához térne. Az orvosok azt hitték, hogy ez a közeli vég kezdete és ajánlották, hogy a halotti szentségeket neki feladassák.

— A jegyző halála nagyon sajnálni való lenne.

— Bizony uram!

— Első sorban a maga ura bánná meg leginkább. De ha a jegyző fölépülne, fölvilágosítást tudna nyújtani a felől, hogyan került kocsija a sínekre. Ezáltal talán kiderülhetne a pályáőr ártatlansága.

— Tekintetes ur is azt hiszi, hogy fiamat elítélik? kérde sirva a világtalan nő.

— Nem tudom, nénem! Az eset oly nagy port csapott, hogy most már a főügyész ur is érdeklődik utána. Én a helyettes ügyész vagyok, hisz ismernek engem, mert én voltam az, ki a szerencsétlenség napján önöket vigasztaltam.

— Oh, sohasem felejtjük el, tekintetes uram, áldja meg az Isten! De legalább bejuthatnék az uramhoz, ha már ki nem bocsátják.

— Éppen azt a hirt hozom a városból, hogy meglátogathatják Veres Jánost a fogházban.

Anna hitetlen Tamás módjára nézett az ügyész arczába.

— Bemehetünk hozzá a tömlőcbe? kérde lázas várakozással.

— Egész bátran. A fogházfelügyelővel én már beszéltem, az öreg kapus pedig már tudja, hogy magukat bebocsáthatja.

Nagy öröm támadt e jó hír nyomán a családban. Anna könnyezve ölelte át gyermekeit s a nemesszivű ügyészt eközben a jókívánások halmozásával árasztotta el. Teljes volt az öröm, hogy végre láthatják a meghurczolt embert.

(Folytatása következik.)

UJDONSÁGOK.

A Vörösmarty-szobor ünnepies leleplezése vasárnap délelőtt ment végbe. A király megbízásából József főherczeg jött el nejevel. A mint megérkezett, Rákosi Jenő, a szoborbizottság elnöke, kifejezte előtte a király iránt érzett hódolatot, mire a főherczeg így felelt:

— Mindenekelőtt felséges urunk nevében köszönetet mondok a kifejezett ragaszkodásért és szeretetért: nem fogom elmulasztani, híriül vinni neki. Hazánk nagy költőjének emlékét ime most a hálás utókor szobor alakjában is megörökíti. De ércznél és márványnál mulhatatlabbak azok, a miket alkotott. Ha erre mentek hazánk fiai és föltekintetek e szoborra, jussanak eszetekbe legnagyobb költőnknek legmagasabb szavai: „Hazádnak rendületlenül légy hive, óh magyar!” És most szíveskedjenek megkezdeni az ünnepet!

Erre az egyetemi énekhar négy kürtös kíséretével elénekelt a Szózatot, melyet a közönség levett kálappal hallgatott. Most következett az avató beszéd, melyet Rákosi Jenő mondott el és melyben ismertetés is volt a szobor történelméről. E köz-

Astma

nehéz légzésben szenved, kik a fulladás miatt fekvőnk és aludni nem tudnak, lábuk dagadt, tépcsöket alig tudnak hágni, mert megáll a lélegzetük s azzal szívdobogásban szenvednek, a meleget alig bírják, annak egyedüli megmentője a számtalan hálalevel által megköszönt elleni szer. Ezen szer rövid használata után a szív rendszerben működik, legrövidebb idő alatt könnyebbül áll be s annak hosszabb használata után majdnem teljes a gyógyulás.

Egy nagy adag ára 9 K

Továbbá kitünő szerek!!
vizekorságnál, gyomorhaj és étvágytalanságnál, tüdőhaj, mellfájásnál

Megrendelések intézendők:
BALLA SÁNDOR gyógyszerárúhoz
Hódmezővásárhely. 52.

ben adta meg a főherceg a jelt, hogy lehullhat a lepel és mindenki tetszésére látható lett a szép kőszobor, mely a nagy magyar költőt örökíti. Küldöttségek vonultak most fel, miket megyék, városok, egyletek, iskolák és a külföld is azért indítottak a fővárosba, hogy a kegyelet és hála koszoruját letegyék a szobor talapzatára.

A szobor igazán szép alkotás, méltó a fővároshoz. Kallós Ede, Telcs Ede és Márkus Géza faragták közösen. A legfelső polczán ül Vörösmarty, feje lehajolva, mintha írna. Körülötte kedves alakok, mik verseiből valók. Fehér márványból van az egész. Mindenki nagyon meg van vele elégedve. A főherceg fölötte el volt ragadtatva. Épügy Széll Kálmán is, ki tudvalevőleg veje a nagy költőnek, mert egyetlen Ilona leányát bírja feleségül.

Megszöktetett hercegnő.

Fürstenberg Amália hercegnő, egy régi osztrák család sarja, mult vasárnap elszökött az apai háztól és egy Kocián Gusztáv nevű automobilkereskedővel külföldre iparkodott, hogy ott egybekelhesse. A hercegi család rendőrségnél tett feljelentést és leginkább Angliában kért intézkedést, mert úgy véli, hogy Londonba mentek a szerelmesek, hol legkisebb akadálya se volna az esküvőjüknek. Az angol rendőrség azonban megtagadta a közbelépést, mert a hercegnő már elmúlt huszonnégy éves és így szabadon cselekedhetik. Hogy a családot vagyoniilag is károsította volna, arról szó sincs.

Emlékezések. A Sopronban lakó Lunkányi-családnak birtokában van 970 darab levél, melyet Széchenyi István gróf irt hajdan Lunkányi Károlyhoz, ki uradalmának jószágkormányzója volt és egyébként szíves baráti meghittje. Mivel e levelekben sok politikai és társadalmi kérdéssről is szól a legnagyobb magyar, a Nemzeti Múzeum elhatározta, hogy megveszi e leveleket. — Bihardiószegen emléktáblával jelölték meg azt a házat, melyben gróf Széchenyi István mint huszártiszt hosszabb ideig lakott. Vasárnap volt a leleplezése. — Sümeg város szobrot emelt Ramasetter Vinczének, ki egész

vagyoniát a városka javára áldozta fel, iskolákat és muzeumot, kórházat és menházat építve ott. A szobrot Istók János alkotta meg; vasárnapi leleplezésén nagy és előkelő közönség volt jelen.

A pápa jubileuma. Ötven éves áldozásága alkalmából temérdek szép és értékes ajándékot küldöttek a pápának a világ minden részéből. Kiállítás rendeztek azokból, melyet a pápa maga nyitott meg. A főrendező Széchenyi Antal gróf, a mi nagykövetségünk, kinek forró köszönetet mondott ő szentsége a fáradságért.

A dunántúli háborgások. A kaposvári nagyszálloda termébe gyűlést hirdetett egy Szemere Kálmán nevű budapesti ügynök, hogy ott a gazdákat Esterházy herceg ellen lázítsa, mert hitbizományát újra az eddigi bérlőnek, nem pedig a gazdák szabad egyesülésének adta bérbe. A gyűlést a kaposvári rendőrség feloszlatta és Szemerétől ötszáz lázító plakátot elkobozott. Megindult az eljárás, hogy ezt az izgága, különben végtelenül korlátolt embert a vármegye területéről kitalítsák.

A budapesti hentesek segédei hetek óta bérmozgalomban álltak és nem is sikerült megegyezésre jutniok a mestereikkel. Végre is sztrájkba állottak, ám a mesterek kivált a vágóhídon igen hamar találtak helyettük más segédek és azért ki is mondták, hogy ezentul csak oly segéd kapjon náluk munkát, ki nem tagja a szociálista szakszervezetnek. Végre is nagynehezen helyre állott a rend és béke, mikor aztán mult szombat este megdöbbszentő vérengzés fordult elő. Eddig még ki nem kutatható emberek a pártban megbeszélték, hogy a három legnagyobb hentesmester Budapesten egyszerűen kivégezik. Első áldozatnak Koszálék Márton, az értékesítő-szövetkezet alelnöke volt kiszemelve, kinek boltja elé csoportosult vagy hatvan ember. Sok szó és beszéd nélkül revolverből sortűzet adtak a hentesboltra, hol is egy villamos kalauzt, ki éppen pár krajczáros

vacsoráját vásárolta meg, gerincben löttek hátulról. Most nagy betegesen ápolják. Másik golyó Koszálékot surolta a halántékán, de súlyos sebet nem ütött. Harmadik golyó Behringer Máriát találta, egy szegény napszámos aszonyt, ki kicsiny gyermekét tartotta karján. Ennek sebe sem súlyos. A negyedik golyó végre meglötte Matuszko segédet, ki azután vasárnap reggelre meg is halt.

A rendőrség széles körű nyomozást folytat, hogy elfoghassa a tetteseket, még inkább az értelmi szerzőket és a felbujtókat. Leártóztattak eddig vagy husz embert, de a vizsgálat eredményét a siker érdekében titokban kell tartani. Jó nyomon halad a rendőrség, mert a szociálisták pártja nem átalotta kifejezni azt a reményét, hogy a szombati borzasztó mészárlás csak a kezdet volt, melynek csak ezután lesz igazi folytatása.

Árpád sirja. A történelmi tudomány még mindig nem tudta eldönteni, hol van a honfoglaló vezér sirja? Zolnay Jenő dr., Pestvármegye főügyésze sok értékes adat összehordásával, de a főképp a mondatok és hagyományok felhasználásával azt bizonyítja, hogy Árpád sirját a Solt község közelében levő egykori Fehéregyházán kell keresni. Tudvalevőleg sokan Ó-Buda közelében vélik feltalálhatónak.

Itélet a dánosi pörben. Az esküdszék harmincz napi tárgyalás után végre meghozta verdikjét a dánosi rablógyilkos cigányok ellen. Egy nap és egy éjszaka tartott az esküdt polgárok fontolgatása, míg végre szerdán reggel kimondták, hogy Balog János, Lakatos János (Sztójka Bajka), Kolompár Balog Tuta és Kuna férfiak, továbbá Német Vrana (Trokár Marcsa), és Surányi Angyél (Csoroszlya) bűnösök abban, hogy a dánosi pusztán 1907. július 17-én előre megfontolt szándékkal Szarvas János csárdást, a feleségét, nevelt lányát Terézt és Tagányi Pál kocsi megölték. Az esküdtek mindannyiról megállapították, hogy jól tudták, mit cselekszenek és hogy enyhítő körülményt javukra nem találnak.

Ki akar kölcsönt?

Aki birtokára jelzálogkölcsönt akar fölvenni forduljon a **Kisbirtokosok Orsz. Földhitelintézetéhez Budapest V., Géza-utca 2.** (saját ház.) Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főczélja azonban, hogy a **közép és kisbirtokoson** segítsen. Ezért **kölcsönöket már 300 koronától kezdve ad.** A ki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olesó kölcsönével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden a kölcsönkörrüli teendőit ellát. Kölcsönöket a földbirtok fele értékeig 20, 30, 40 vagy 50 évi törlesztésre engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben, bármikor minden díj nélkül visszafizetheti. Az intézet jelenleg 4%-os és 4½%-os záloglevél-kölcsönöket ad s a 4½%-os kölcsönök egyik módzata minden levonás nélkül **kézpénzben fizettetnek ki. Akinnek kölcsönre van szüksége, forduljon bizalommal az intézethez, mely egyszerű levélre bárkinek szívesen ad felvilágosítást.**

A rákospalotai villamos. A főváros szomszédságában levő Rákospalota nagyközség azt kéri, hogy a budapesti Podmanicky-utcai villamost hosszabítsák meg egész hozzájuk, hogy így közvetlen bejárásuk legyen a fővárosba, hová annyi élelmi cikket szállítanak ők. A polgármester felkarolta az ügyet.

Erdőégés. A Balaton partját kár érte. A Fonyód és Máriatelep közt huzódó fenyveserdőt a déli vasut egyik lokomotívja felgyújtotta és bár a szomszédos falvak népe serény volt az oltás körül, nem lehetett határt szabni a veres kakanak, míg az egész ültetmény oda nem veszett. A Balaton-part egyik legkedvesebb része lett így kopár.

Földrengés az országban. Mult szombat hajnalán erős földrengés volt a Duna és Tisza közt. Czegléden kezdődött, erősebb lett Nagykőrösön, leginkább azután Kecskeméten. Lajosmizse is érezte eléggé, de a közeli Félégyháza semmit se. Sőt Kecskeméten is a nyugati városrész kímélve maradt teljesen. — Heves és háromszoros volt a rengés. Mindannyiszor husz-huszonöt másodpercig tartott és erős földalatti moraj kísérette. A házak falai megrepedeztek, a vakolat, a kémény lehullott, butorok feldőltek, képek lebuktak, ablakok, ajtók beroppantak, de komolyabb kár nem esett, emberéletet nem vett áldozatul a haragvó föld. Pedig néhány nagyobb háznak a teteje is beszakadt.

Verekedés a gyűlésen. Tég-lás hajdu-község közbirtokossága mult vasárnap gyűlést tartott, hol az ugar-rendszer miatt éles ellentétek merültek fel. Végezetül parázs verekedés fejlődött ki, melynek során Kemecsey Bálint birtokos halálosan, Szabó Imre, Tóth Sándor, Csécsy Pál birtokosok súlyosan megsérültek. A vizsgálóbíró kiment a helyszínére.

A vonat ártására. Báránd és Sáp között Biharban métermázsás követ raktak a vonat elé; az éjjeli személyvonat neki ment és összetört. Különös szerencse, valóságos

isten keze rajta, hogy valamennyi utas tönkre nem jutott. — Zágráb mellett szintén merényletet terveztek a vonat ellen. Dinamitot raktak alá olasz munkások. A vasuti személyzet éber volta háritotta el a bajt, mert idejében észreveték a bombákat. A gyűlölködő taljánokat elfogták és bárha az igazi tettest kinyomozni nem lehetett, mind a huszonhatott kitolonczolták.

Mennyibe kerül egy ágyulövés. Abból az alkalomból, hogy haditengerészetünk új gyorstüzelő ágyuinak próbáiról hírt adtunk, nem lesz érdektelen néhány adatot felsorolni arra nézve, mely költséges ma már a hadihajók ágyuinak minden lövése. Nem is ólmot és aczelt, hanem valósággal aranyat ontanak öblös torokaik. Az aczelcsöveket mindenek előtt úgy kell készíteni, hogy az újfajta töltés gázainak roppant nyomását kibírja; ez pedig akkora, hogy minden négyzetcentiméterre háromezer kilogramm nyomás esik. Az ágyucsövekből csak bizonyos számú lövést lehet tenni: a 100 mm. kaliberű csőből 750; a 164 mm.-es csőből 380; a 274 mm.-es csőből 160, míg a 305 mm. kaliberű ágyucsőből már csak 150 lövést szabad tenni egyfolytában. Ez utóbbi ágyu sulya 46.400 kilogramm és félmillió koronába kerül. Minden lövéséhez egy métermázsas lőpor szükséges; egy-egy lövedéke 338 kilogramm és minden lövés kétezer koronába kerül. Ha pedig hozzászámítjuk még a kopás és az elhasználással járó értékcsökkenést is, a mi 3333 koronának felel meg, akkor arra a végeredményre jutunk, hogy a haditengerészetünk 30,5 centiméteres új ágyuinak minden lövése 5333 korona kiadást jelent. A 274 mm. kaliberű ágyu minden lövése 2420 koronába, a 164 mm.-es ágyué 480 koronába és még a 37 mm.-es ágyucska lövése is 8 koronába kerül. Annak idején olvashattuk, hogy a francia hadihajók több száz lövést intéztek a marokkói csapatokra és a

tengerparti erődökre. Elképzelhetjük, mily roppant nagy összegbe került a francziáknak ez a kis mulatság.

Oroszlánordítás fonográfban. Mindig kockázatos dolog oroszlánordítást a színpadon utánozni; legtöbbször: neveltségessé válik. Egy modern színházigazgató azonban most azt a szenzációs újítást honosítja meg, hogy a színpadról valóságos oroszlánordítás hangzik majd fel, a melyről senki sem állithatja többé, hogy számárordítás. Ez az eredeti eszme egy angol színidirektor agyában fogamzott meg. Minthogy élő oroszlánt csak nem léptethet fel, az az ötlete támadt, hogy az oroszlánt a fonográfba beleordíttatja. Az állatkerti oroszlán ketreczében fonográfot állított fel, a mely felfogta volna a sivatag királyának rettentetes hangját. Csakhogy a folyó király nem lehetett tisztában a furfangos szerszám rendeltetésével, mert hatalmas tenyerével egy szempillantás alatt örökre elnémitotta a beszédes instrumentumot. A színidirektor nem csüggedt el, csak okult. A második fonográfot már a ketreczen kívül állította fel s mögötte egy jókora huszarabot akasztott fel csalátekül. Az oroszlán a hus után kapott s mert nem bírta elérni, mérgében iszonyut ordított. Épp ezt akarta a furfangos direktor s a remekül sikerült fölvetéssel boldogan sietett haza. Még aznap este oly rémes oroszlánordítás hangzott el a színpadáról, hogy a közönség hanyatt-homlok rohant a kijáratok felé. Az oroszlán pusztán hangjával kikergette a közönséget a színházból.

Kettős jubileumi ünnep.

Impozáns módon készül lefolyni Pesten az a nagyszabású kettős ünnepély, melyet Vaszary Kolos biboros hercegprimás fővédnöksége alatt a fővárosi férfiú és női Máriakongregációk a többi fővá-

Első magyar villamos erőre berendezett hangszergyár

STOWASSER J.

császári és királyi udvari HANGSZERGYÁROS

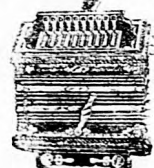
a m. k. honvédség, a közöshadsereg, m. k. zeneakadémia, színházak, művészek stb. szállítója

Raktár: II. Lánchíd-u. 4. BUDAPEST Gyár: II., Öntőház-u. 2.

LEGNAGYOBB GYÁR ES RAKTÁR. Ajánlja saját gyárában készült elismert legkiválóbb minőségű vonós-, fuvó- és ütőhangszereit. Teljes zenekarok felszerelése előnyös feltételek mellett, a legjutányosabb árban szállítatik. — HARMONIKÁK legjobb erős, elpusztíthatatlan és különleges aczelhangokkal — TÁROGATO saját találmány, iskolával 35 frttól feljebb.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Kivitel nagyban és kicsinyben.

rosi katolikus egyesületekkel szövetkezve 1908. évi május hó 31-én tartanak. 1. A lourdesi Szent Szűz megjelenésének. 2. X. Pius pápa pappá szentelésének ötvenedik évfordulója alkalmából.

X. Pius szentséges Atyánk tisztelte május 31-én délelőtt 11 órakor a Katolikus Kör (IV. ker., Molnár-utca 11. sz.) dísztermében (szükség esetén ugyanakkor párhuzamosan az angolkisasszonyok udvarán) Radnai Farkas besztercebányai megyés püspök és gróf Zichy Nándor elnöklete alatt előadás lesz a következő sorrendben:

1. Örömdal Thielentől. Előadják a növ. papok, premontreiek, kegyesr. és egyetemi kongregáció egyesített énekkara. Vezényli Meiszner Imre. 2. Az elnök megnyitó beszéde. 2. A papság történeti szempontból különös vonatkozással hazánkra... Szölgvény Ferencz, a Ferencz József-intézet kormányzója. 4. Ifjúsági szónoklat. Tartja Feltser Imre bh. 5. A pápaság hitelveink szempontjából. N. Tomcsány S. J. 6. Elnöki bezáró beszéd. 7. Pápai és nemzeti Himnusz... Közös ének. Az ünnepségen csak jegyekkel lehet résztvenni. Jegyek a katolikus egyesületek megbizottainak révén szerezhetők és VIII., Mária-utca 25. alatt.

A lourdesi Szent Szűz tiszteletére rendezett ünnepség sorrendje. Május 31-én délután:

1. Gyülekezés a belvárosi templomtéren 3 órakor. Rövid ájtatosság után 4 órakor megindul a körmenet a Váci-, Nádor- és Zrínyi-utczákon a Szent István bazilikába. 2. Szent István bazilikában: a) Szent beszédet mond sipeki Balás Lajos rozsnói püspök, b) lorettói letenye,

c) Magnificat, Te Deum és szentséggel áldás. Az egyesületek zászlójukkal jelenjenek meg. A menetben résztvenni óhajtó egyesületek sziveskedjenek ezen szándékukat előre bejelenteni (VIII. ker., Mária-utca 25.)

Az ünnepély kapcsán közöljük a következőket: A Szentatya teljes bucsut ad mindazoknak, a kik az ünnepség alkalmából a szentségekhez járulnak. Az ünnep alkalmára a szervező-bizottság Öszentségétől megáldott érmekeket szerzett be, melyek egyik oldalán a lourdesi Szent Szűz, a másikon X. Pius pápa képe látható. Vidékieket az ünnepélyen örömmel látják. A jubileumra vonatkozó minden levél és küldemény Mária-kongregáció. Budapest, VIII., Mária-utca 25. címre küldendő, honnan postafordultával elintézik válaszszal.

Jobbágházak költöztetése.

Nincs semmi új a nap alatt! mondá böles Salamon király és a mai kor bölcse megtoldhatja a régi igazságot az idők tapasztalatával: Csak tökéletesítés az, mit mi ujnak látunk! — Ime, micsoda világszenzáció polczára lépett a hír, mely az első házolás, palota-szállítás megtörténtét hozta szárnyon Európába. Nyomába felmerült ezernyi terv, kivált a nagy városok társaságában, hogy ezt vagy amazt az érdekes épületet, templomot, közintézetet az új módszer segítségével jobb helyre tolassuk, másüvé szállítsuk, Budapesten kivált a régi belvárosi templom eltolásának kérdése kísértett sokáig és már-már háttározatba ment a kísérlet... Régi krónikákból pedig kihámozható az igazság, hogy elejünk jól ismerték a szülőház más helyre való szállításának módját és gyakorlatilag is fogantatosították. Igaz, hogy csak sár-

kunyhó, jobbágylakás volt az, melyet okosan négy kerékre emeltek fel, azután görgették ökörfogat segítségével az új munka helyére. Hogy a kunyhó súlya alig volt több, mint két jól megrakott szénásszekéré, hogy az esetleges kár se volt oly mérvű, mely túlon túl gondosságra kényszerített volna, mind igaz; ám maga a faktum fennáll, hogy ős magyarjaink a jobbágy házát tengely és kerék, állat meg ember segítségével igenis elvitték egyik helyről a másikra.

Tilos volt a jobbágy szabad költözése egyik uraságtól a másikhoz, sőt volt olyan királyi rendelet is, mely magának a földes urnak szabott tilalmat, hogy jobbágyát másüvé lakni kényszerithesse. Cserélni a jobbágyot éppenny nem volt mindig megengedve, mint cserélni az urat. És vármegyék tiltó rendelete is emléken maradt, mely gátat emelt a földesurnak, hogy a megyebéli birtokból másutt fekvő (talán újabb) birtokára lakoltassa át a munkás kezeket.

Ha nem is más, mint egykori emlék mindez ma, elég érdekes emlék. Képben láttatjuk, miképp ment végbe a jobbágy költöztetése. Nem lehetett valami könnyű munka és nem válhattott a tengelyre emelés a háznak se hasznára. Talán ebből az időből maradt fenn a jól ismert közmondás, hogy két költözés felér egy leégéssel.

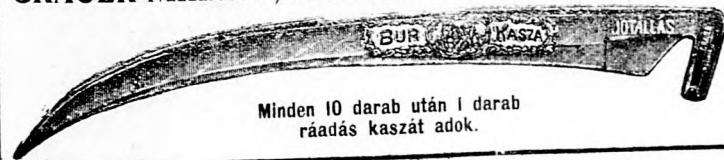
NÉPEK, NEMZETEK.

Császár és diplomaták. Mikor Vilmos császár legutóbb Bécsben járt, szokás szerint hullatta a rendeleteket boldogra-boldogtalanra. Így jutott egy az osztrák képviselőház elnökének is, aki azonban keveselte a neki szánt koronarendet, el se fogadta. Ebből kinos botrány kerekedett, mert hiszen császárok nem igen tapasztalnak ily eljárást. Haragszik is Vilmos császár szörnyen az ő bécsi nagykövetségére, ki nek ügyességét különben se becsüli sokra. Szemrehányó levelében többek között ezt írja neki:

A világ legjobb és legerősebb kaszája mégis csak a világhírű **TRANSWALI KASZA** és csak az a valódi, a melyen a **3 burvezér védjegy van.**

Ne mulassza el hát senki sem már most megrendelni ezen világhírű kaszát az egyedüli árusítójánál

GRAUER MIHÁLY, MERKUR KIVITELI ÁRUHÁZÁNÁL, KÖBÁNYÁN, Ó-HEGY-UTCZA 8.

Minden 10 darab után 1 darab ráadás kaszát adok.

Árai ezen világhírű kaszáknak ezek: 8 markos 1 forint 15 kr. 8 és 1/2 markos 1 forint 20 kr. 9-es 1 forint 30 kr. 9 1/2-es 1 forint 35 kr. 10-es 1 forint 40 kr. 11-es 1 forint 60 kr. és 12-es 1 forint 80 kr. A postai díjat én fizetem és 20 darabnál két gyönyörű csataképet is kap minden megrendelő.

Magyar királyi államvasutak.

— Ha az urak ott Bécsben még ilyen kellemetlenségtől sem tudnak engem megóvni, akkor voltaképp mire is használhatók általában, hiszen valami fontos dolgot úgy se bízik rájuk! A politikát régtől magunk csináljuk.

Petárda a templomban. A spanyol Korunnában petárda robbant fel a helyőrségi templom gyóntató székében, éppen mikor a legénység misét hallgatott. Négy embert összetépett. A tolongásban sokan megsérültek.

A belga választások most vannak. Az eredmény elhódított négy kerületet a klerikálisoktól a liberálisok javára. Most már csak éppen nyolc a kormány többsége, holott eddig ötvenkettő volt.

A becszapott Bulgária. A bolgár hadügyminiszterium pört indított a creuzotti Schneider-gyár ellen, mert használhatatlan tüzelőszert adott és olyan ágyukat, miknél még az alap-fémek is hamisak. A bolgárok kára több mint héli millió. A szélhámoskodást párist bankárok is tetézték.

Kegyelem. A csár mindazoknak megkegyelmezett, kiket a múlt évi zsidó ellenes zavargások alkalmából elítéltek. — Ugyanakkor e tekintélyes Kruseván lapjában felszólítja az oroszokat, hogy üssék agyon az összes zsidókat, mert a kormány úgy se tesz semmit ellenük, sőt a csár is kegyelmes lesz hozzájuk.

Felhőszakadások. Németország több részében e héten borzasztó felhőszakadások, zivatarok és jég-esők voltak. Berlin város is sokat szenvedett, kivált a remek állatkert pusztult el. A Mőzel vize elsodort egy malmot, melyben husz ember és gyermek halt meg. Bajorország területén is sok helyütt erős esők voltak, a levegő téliesre hűlt le.

Vasuti katasztrófa. A belga Kuntik város közelében egy fél-szemű váltóór hibája folytán kisklott egy személyvonat, mely negyven ember halálát okozta, hétszáznál többen vannak a súlyosan sebesültek. A vasuti kocsi megégett. A váltóór ijedtében megtéybodott; a pápa részvétét fejezte ki a nagy szerencsétlenség fölött.

Léghajósok baja. Az észak-amerikai Oakland városban egy kormányozható léghajó háromszáz méterről a mélységbe zuhant. Huszan ültek benne, közülök heten nyomban meghaltak. A többiek is oly súlyos sérülést szenvedtek, hogy feigvgyulásukra nincs remény.

Table with columns: Délután, Déliután, A vonatok indulása Budapest nyugoti p. u.-ról. Ervényes 1908 május hó 1-től. Includes train numbers, destinations like Wien, Páris, and arrival times.

Table with columns: Dél előtt, Déliután, A vonatok érkezése Budapest nyugoti p. u.-ra. Ervényes 1908 május hó 1-től. Includes train numbers, origins like Konstáninápoly, Bukarest, and arrival times.

Table with columns: Dél előtt, Déliután, A vonatok indulása Budapest keleti p. u.-ról. Ervényes 1908 május hó 1-től. Includes train numbers, destinations like Arad, Tóvis, and arrival times.

Table with columns: Dél előtt, Déliután, A vonatok érkezése Budapest keleti p. u.-ra. Ervényes 1908 május hó 1-től. Includes train numbers, origins like Tápólőzseő, Marfárada, and arrival times.

Vertical text on the right edge of the page, including 'Gaz', 'PAF', 'PAR', and 'KONR'.

Csehek és németek. A híres Károlyfürdőben nagy csatát vívtak vasárnap a csehek és németek. A hivatalos nyelv tárgyában volt összehívva népgyűlés, melyen aztán általános verekedés keletkezett. Egy német hivatalnokot leszúrtak, néhány embert kövel sebesítettek meg. A rendőrség nem birt a zavargókkal, katonákat kellett ellenük kivezényelni.

A vasárnapért. Grácban a mészárosok többsége nem akarja kinyitni székét vasárnap. Néhányan persze mégis kinyitják, ezek ellen a segédek hadba szállnak, petroleummal, terpentinnel, karbolla öntik le a hust, sőt mult vasárnap tüzet is vetettek egy mészáros házára, ki vasárnap hust mért ki. A rendőrség kénytelen volt fegyverhez nyulni, hogy a zavargást elfojtsa.

Összeomlott ház. A német El-fädenben egy házat kiemelték alapjából, hogy más helyre vigyék át. Közben a ház összeomlott és négy munkást maga alá temetett. Fél méternyire sikerült a kiemelés, de akkor a gép nem dolgozott szabályosan és leejtette a házat.

KEDVDERITO.

Filozopter gőg.

Két tanárjelölt beszélget. „Hallotta már, Kist kinevezték! Mától fogva tanár.” — „Lehetetlen! Hisz ez botrány!” — „Botrány, nem botrány! Ezentul Ön mégis csak kénytelen lesz öt tanár úrnak szólítani.” — „Mit? Ez a számár nekem ezentul is csak „kolléga” lesz.”

A bajusz.

Nénjét kéri az iskolás legényke: — Milyennek találja bajuszomat? *Olga:* Én egyáltalán nem találok!

Javulás utja.

Biró: Nem szégyeli magát, már megint elem került? Hát sohse fog már megjavulni? *Csavargó:* Instálom, hisz már két éve nem voltam itt. *Biró:* No és mit csinált azalatt? *Csavargó:* Instálom, leültem az utolsó büntetésemre.

Nehéz fej.

Tanító: Mi az apád foglalkozása? *Misa:* Meghót mán. *Tanító:* Hát azelőtt mi volt? *Misa:* Eleven!

Budapesti piaczi árak.

Liszt. Nullás 17.00, egyes 16.80, kettes 16.60, hármas 16.40, négyes 16.10, ötös 15.90, hatos 15.50, hetes 14.90, nyolczas 7.90, F. 680., G. 6.40.

Buza ára e héten nem változott.

Minőség	kilós	Ára 100 kgr.
Tiszavideki	74	22.95 — 23.35
"	75	23.35 — 23.65
"	77	23.80 — 24.10
Pestvidéki	74	22.80 — 23.20
"	75	23.10 — 23.50
"	76	23.35 — 23.60
"	77	23.55 — 23.0
Bánsági	74	22.70 — 23.10
"	75	23.10 — 23.50
"	77	23.60 — 23.90
Bácskai	74	22.75 — 23.15
"	75	23.15 — 23.50
"	77	23.75 — 24.05
Fejérmegyei	76	23.30 — 23.55
"	77	23.50 — 23.75
Rozs I. rendű	20.10	— 20.40
" középrend.	19.80	— 20.10
Arpa takarm. I.	13.50	— 13.80
" " II.	13.10	— 13.50
Köles	10.—	— 10.50
Zab I. rendű . .	14.80	— 15.20
" II. "	14.—	— 14.80
Tengeri (belföldi)	13.10	— 13.30
Repcze névleg	35.60	korona.

Disznózsir 100 kg 1.35 K., szalonna 1.08 és 1.16 korona közti.

Gazdáknak kiválóan fontos!

Jövedelmüket a mesterséges **Baromli-tenyésztés** által tetemesen növelhetik. E célra **legjobb a szab. PARTMANN-féle CSIBE KELTŐ és NEVELŐGÉPEK**, mert kezelésük egyszerű, hatásuk biztos, olcsók, tartósak.

Arjegyzékkel és utasítással készséggel szolgál a feltaláló és készítő: **PARTMANN JÓZSEF BUDAPEST: V., VÁCI-UT 192.**

60 év

tapasztalata azt bizonyítja, hogy a doktor **Schneeberger - féle Moh-szeletke** czukorkák köhögés, rekedtség, nyálkásodás, asztma és katarus ellen felülmulthatatlanok, mit a legkiválóbb orvosi tekintélyek elismernek és ajánlanak. — Megrendelhető az egyedi készítőnél: **Dr. SCHOLTZ ALADÁR** gyógyszeresznél **POZSONYBAN**. Szent Márton gyógyszerár. Egy doboz ára — 76 fillér. 4 doboz 3 korona 55 fillér.

Előleges pénztalványozásra bérmentve küldik posta fordultával.

A valódi Kállai-féle „GLÓRIA” benzinmotorok és motoreséplők

a legjobbak. Aki tehát teljes jótállás mellett 3-5 évig terjedő részletfizetés mellett megbízható, jó és olcsó mo rt akar vásárolni, ügyeljen a pontos címre és kérjen ezen szakértő cégétől ingyen képes árjegyzéket.

KÁLLAI MOTORTELEPE BUDAPEST, NAGYMEZŐ-UTCZA 43.
Hol használt járgányos a gőzcseplőkészletek cserébe is vétetnek

KÉRJE INGYEN

és bérmentve nagy képes magyar főárjegyzékemet 3000-nél több ábrával minden-nemű nikkell-, ezüst- és aranyórákrol, valamint mindennemű szolid arany és ezüst-árúkról, hangszerekről, aczél és bórárúkról stb. eredeti gyári árban.

Nikkell remontoir óra — — — K 3.—
System Roskopf patent óra — — — K 4.—
Svájci eredeti system Rosk. pat. — — — K 5.—
Bejegyz. Sas Rosk. nikk. rem. óra — — — K 7.—
Ezüst rem. óra „Glória” művel — — — K 8.40
Ezüst rem. óra dupla fedéllel — — — K 12.50
Orosz tula nikk. cylinder rem. óra „Luna” művel — — — K 10.50
Kakukóra 8.50, Konyhaóra — — — K 3.—
 — — — — — — — — — K 2.90

Ébresztőóra — — — — — — — — — K
Feketeerdei óra — — — — — — — — — K

Minden óráért 3 évi írásbeli jótállás. — Koozkázat kizárva! Becserelés megengedve, vagy a pénz vissza : **Első óragyar**

KONRÁD JÁNOS BRÜXBEN cs. és kir. udvari szállító Brüx, 863. sz. (Csehország.)

„Vulkán”

angol ezüst-aczél

fű- és gabona=kaszák

fölülmulthatatlanok minden tekintetben. Kipróbálva és elismerő-bizonyítványokkal kitüntették a: „Magy Kir. Gazdasági Akadémia, Magyaróvár, Mazy. Kir. Gazdasági Tanintézet, Debreczen, Magy. Kir. Gazdasági Tanintézet, Kassa.” Tessék egy levelezőlapon a „Vulkán” aczél-árak értesítő-közlönyt kérni, melyet bárkinek ingyen és bérmentve azonnal megküld a

„Vulkán”-lap

kiadóhivatala

Devecser, Veszprémmegye

Buziási gyógyfürdő

vasuti állomás, posta, távirda és telefon. Közvetlen gyorsvonati kocsik Budapest-nyugati pályaudvarról.

Idény május 15-től szeptemb. 15-ig.
Specziális gyógyfürdő szívbetegek részére, női bajknál, hólyag- és vesebajknál, kö- és fővénybetegségeknél, a légutak-, az emésztő- és kiválasztószervek hurutos bántalmainál. Sápkor, verszegénység, görvély- és angolkór, általános gyengeség és a női ivarszervek idült bajainál. Radioaktiv szénsavas sós és szénsavas vasas források.

Prospektust kívánatra küld

a fürdőigazgatóság.

Kettős elektromágneses kereszt gyógyít és felüdít kezesség mellett.

Telefon 45-22.

E készülék gyógyít és segít fej-, fül- és fogfájásnál; a migrén, neuralgia, vértúlulás, sápkór, szédülés, a tulzugas, nagyothal-
las, a szívverés, szív- R. B. 86967. sz. beri szervezetet meg-
görcsök, asztmatikus rohamok, rohanó betegségek el-
gyomorgörcsök és egyéb gör- len. Nagy figyelemre méltó
csök, az étvágytalanság, a az a körülmény, hogy husz-
hideg kezek és lábak, a csusz éves betegségeket teljesen
köszvény, ischias bajaiban, in meggyógyított. Az irodám-
fluenzaban, s a velejáró hát- ban levő elismerések és bi-
fajásoknál, különösen ideg- zonyítványok, a melyek a
bántalmaknál s a velök járó világ minuen részéből hálá-
álmatlanság bajaiban; a ren- san emlékeznek meg talál-
detlen verkeringes bajaiban s manymorol, mindenkor min-
meg sok más oly bajban, a denki átal megtekintetok.
melynek a normális orvosi Akit legkesőbb 45 nap alatt
kezeles szerint villamosáram nem gyógyít meg készü-
a gyógyító szere. E készülék- kem, az visszakapja pénzét.
nek tagadhatatlan előnye az, Ahol már minden hasztalan,
hogy nemcsak időrol-időre, volt, kérem tessék a készü-
de állandóan jótékony villa- lékemet megpróbálni.

Nagy készülék 8 korona. Oly betegségek ellen való, melyek 10 evnél nem hosszabbak.
Kis készülék 6 korona. Csak gyermekeknek s igen érzékeny nőknek való.

Központi eladási és szétküldési hely a bel- és külföld részére Müller Albert, Budapest, V/6., Vadasz-utca 34. szám.

LEGOCSÓBB DRÓTFONATOK
TÜSKÉS SODRONY
DARMINÓ KERÍTÉSHEZ

EZ IDEI KÉPES ÁRJEGYZÉKÜNKTŐL KIVÁNATRA MEGKÜLDJÜNK.

HORGANYOZOTT TÖBBSZÖR CSAVART FONATÓMÉ TEREKENT 30 FILLÉRTŐL FÖLFELÉ.

GEPPONATOK HORGANYOZOTT KÖZÖNSÉGES VASDRÓTSÓBÓL TETSZÉS SZERINTI MÉRETEKBE

KOLLERICH PÁL ÉS FIAI
BUDAPEST, IV. FERENCZ JÓZSEF RAKPART 21 SZ.

KRISTÁLY FORRÁS

szénsavval telített ásványvize hasznos ital **étvágy zavaroknál és emésztési nehézségeknél.** A legtisztább és **leg-egészségesebb** asztali és borviv. — Hathatós **szomjcsillapító.** — Ovszer fertőző betegségek ellen. — Orvosi rendelet szerint egy melegített pohárral igyék éhgyomorra. — Kívánatra telítés nélküli töltést is szállít a

Szt. Lukács fürdő Kútállalat Budán.

„Szt.-Lukácsfürdő” gyógyfürdő, Buda.

Téli és nyári gyógyhely Természetes forró-meleg kérés források, iszapfürdők, iszaporogatások, massage, vizgyógyintézet, gőzfürdők, kö- és kádifürdők, gyógyvizuszodák. Olcsó és gondos pensio. Csusz, köszvény, ideg-bőrbajok. Lakás, ellátás felől kimerítő prospektust küld ingyen a Szent-Lukácsfürdő igazgatósága, Buda.

BÁMULATOSAN OLCSÓ KERÍTÉSEK

HAIDEKKER SÁNDOR

Budapest, VIII., Ullői-ut 48/18. sz. kizárólagos gyártója a világ-szabadalmazott „HUNGÁRIA” DRÓTFONATOKNAK melyek előnyeiknél fogva felülmúlnak minden másfajta kerítést. — Állandóan készletben. — Kiszolgálás azonnal, figyelemmel és pontosan. „Hungária” drótfonatok négyzetmétere 30 fillértől feljebb. Díjmentes árjegyzékért forduljon fenti ozimhez.

DERŰS KÉPEK.

lpta: Maróthi János Kapható 1 koronáért kiadóhivatalunkban.

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz- **motorok**

Motoros esepelő-készletek.

A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kedvező fizetési feltételek. Tessék árjegyzékét kérni, ingyen küldjük.

DOBRY ANT motor- és gepgyárainak magyarországi kizárólagos képviselote.

Kovács Mihály és Társa
Budapest, V, Hold-utca 23.

Olcsó eseh ágytollak

5 kiló uj fosztott 12 K; fehér, pehelykönnyű 18—24 K; hófehér fosztott 30—36 K; szállítási franko utánvéttel. Csere és visszazavetés a postadíj megterítésével történhetik. SACHSEL BERNDEK. Lodes 11 Pilsen U, p. Csehország

GÖZCSÉPLŐ-KÉSZLETEK.

magánjáró lokomobilo-
lok, használtak, gyári-
riag javítottan, ked-
vező fizetési feltéte-
lekre szállít
SEIFRIED HUGÓ.
BUDAPEST,
Katona József-utca 17.

Legszébb és legcélszerűbb **hőpumpás áramtök**
egy imakönyv pártai szent Antal tiszteletére.

Vaszonnyes K 1.40; hőpumpás K 2.40; díszítés K 3.40. Kapható a kiadóhivatalban.